DIARI CATALA
d'Avisos, Noticies i Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre. . 1 ptes. mes
Edició matí. . 1 » »
Fòra: { Espanya. . . . 4'50 ptes. trim.
Unió postal. . . . 9 » »
Paquet de 50 números . . 90 cèntims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció i Administració
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entressol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esqueles, comunicats i reclams a preus convencionals. Per a l'edició del vespre s'admeten esqueles mortuories fins a les sis de la tarde. Per a l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXIII núm. 5,214 — Barcelona: Dijous 13 de novembre de 1913 — Edició del MATI

SANT DEL DIA: Sants Nicolau I, p. i cf.; Eugeni III, arq. i cf.

Sant de demà: Sts. Josafat i Ibaci, bs. i mrs. **Quaranta hores:** A la iglesia de Ntra. Sra. d'Infants Orfes.— Hores d'exposició: De les vuit del matí a les sis de la tarde.— **Demà:** A la iglesia de RR. Escolapies.— **Cort de María:** Ntra. Sra. de la Victoria, a St. Francisco de Paula.— **Demà:** Ntra. Sra. dels Dolors, a St. Cugat.—**Missa d'avui:** St. Didac, confessor; color blanc.- **La de demà:** St. Josafat, mr.; c. vermell.— **Adoració nocturna:** Avui, dia 13, Torn del Sagrat Cor de Jesús.

Observatori Meteorològic de la Universitat.—Director: E. Alcobé.—12 de novembre

HORES D'OBSERVACIÓ: 9 matí i 3 tarda.—Baròmetre a 0°00 al nivell del mar, 760'90; 758'57.—Temperatures: Màxima, 20'0 sol; 19'8 ombra.—Mínima 15'1 ombra, 14'1 reflector. — Temperatura a la ombra: 17'9, 18'2. — Pluja a les 24 hores: 0. - Aigua evaporada en milímetres: 0'7. — Graus d'humitat: 86; 90.—Direcció del vent: SO, SO. Velocitat del vent: 148 km.-Estat del cel: cobert.- Núvols. Classes: C. K.; C. K. N.—Quantitat: 1'0; 1'0.
Sortida del sol 6'35. — Posta: 4'35. —Sortida de la lluna 5'39 h. — Posta: 5'37 m.

J. Marsans Rof i fills
Valors, Cupons, Giros, Canvi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

T. Bracons y Fill PELAYO, 8, interior i TALLERS, 74 bis. — **Secció de vendes a la menuda.** Panyería, Drils. Gèneros de Punt, Mocadors, Tovalloles i Llensols. — **Retalls de Panyería.**

CAPITALISTES
Se col·loquen capitals en primeres hipoteques. Rbla. del Centre, 26, 2.on, Procuraduría.

Dr. Teixidor Moragas Diploma Fac. Medecina París. Estómac, budells, fetge, páncreas, diabetes, gota, obessitat, magrura. Analisis, Raigs X. Massatge, Electricitat. De 3 a 6: Festius, de 10 a 12. — Portal de l'Angel, 12, primer.

ANONIMA CLAUDIO DURAN

Construccions MONIER

Voleu construir? ¿Voleu fer estudiar el millor sistema de construcció?; ¿voleu coneixer quins són els materials que més vos convenen emplear; etc.? Escribiu a la Societat Anònima Claudi Duran «Construccions Monier». RONDA DE SANT PERE, 44, baixos

Casa Baltà
Grans Magatzems de Novetats per a Senyora
Participa a sa numerosa clientela haver rebut un esplèndid assortit en les més **Altes Novetats** de Sederia i Llaneria per a la present temporada, a preus sumament reduits
Teles, Alfombres, Portiers, Tapits, Flassades, Cobrellits
etc., etc., més barato que en les mateixes fàbriques
Banys Nous, 11, i Cegos de la Boquería, 8. - Telèfon 779

DR. BALCELLS dels Hospitals de París, **Estómach y Budells**
RAIGS X — Claris. 74. — De 3 a 5.

Crònics i desahuciats milloren seguint els consells del Consultori Joulie. Passatge del Crèdit, 6 De 4 a 6.

Dr. A. Prasla Especialista Orelles, Nas, Gorja i Tuberculosis Pelayo, 12, pral. — Consulta de 9 a 10 i de 4 a 6.

CONTRA LA TOS — ÈXIT ADMIRABLE
Aixarop del Dr. Villegas
(A BASE DE BROMOFORMO I HEROINA)
Allivia a l'acte i cura tota classe d'efectes bronquials, els catarrosos, els tísics els asmàtics, els disnèics i quants pateixin ronquera, fadiga o espectoració deuen usar-lo com a remei radical, segur i exclusiu.
DEMANI'S EN FARMACIES

¡¡Alerta, malalts, alerta!!
Se venen en aquesta ciutat y en altres poblacions de Catalunya, y també a Valencia, varies **aigües artificials** ab nom de fonts **que no son fonts**, sinó marques de fàbrica, y que en les etiquetes de les seves ampolles diuen, o pretenen dir que procedeixen de Caldes de Malavella, y algunes fins diuen «bajo la protección del Gobierno», para sorprendre la bona fé del comprador.— No confóndreles ab les acreditades aigües **minero-medicinals naturals** del **VICHY CATALÀ** de Caldes de Malavella, declarades d'utilitat pública, y que per aixó estan baix la protecció del Govern, que sols s'expedeixen del manantial embotellades y les ampolles porten els distintius ab el nom de Societat Anònima Vichy Català. — De venta per tot arreu.
Administració: Rambla de les Flors, número 13, entressol.

Futurs de Cotó
A. GABARRÓ GARCÍA
BARCELONA
Lauria, 33. Tel. 4269

ESTOMACAL
Con el Elixir Saiz de Carlos
se curan las enfermedades del estómago é intestinos, aunque tengan 30 años de antigüedad y no se hayan aliviado con otros medicamentos. **Cura las acedías, dolor y ardor de estómago, los vómitos, vértigo estomacal, dispepsia, indigestiones, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, flatulencia, cólicos,**
DIARREAS
disentería, la fetidez de las deposiciones, el malestar y los gases. Es un poderoso **vigorizador y antiséptico** gastro-intestinal. Los niños padecen con frecuencia **diarreas** más ó menos graves que **se curan,** incluso en la época del destete y dentición, hasta el punto de restituir á la vida á enfermos irremisiblemente perdidos. Lo recetan los medicos.
De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID
Se remite folleto á quien lo pida.

"Bendita sea la hora en que leí su anuncio."
Esto es lo que escribe un abuelo que ha tenido experiencia práctica del maravilloso poder curativo y fortificante de la Emulsión SCOTT y cuya carta copiamos.
"Mi nietecita Leonor Lopez de 32 meses siempre fué raquitica, enfermiza y se resistia a tomar alimentos. Desde que empezó a tomar su Emulsión ha cambiado por completo, tanto es así que bendigo la hora en que leí su anuncio. Ahora es una niña sana, está gordita y tiene buen color y apetito." José Burgos, Villanueva de la Jara (Cuenca) 1° de Marzo de 1913. La
Emulsión SCOTT
tiene tanta fama por sus curaciones notables que son numerosas las imitaciones; de modo que siempre es necesario al comprar, insistir en que sea Emulsión SCOTT y no aceptar ninguna que no lleve el hombre con el pescado.
Una muestra gratis le será enviada por D. Carlos Marés, Calle de Valencia, 333, Barcelona á cambio de 75 cts. en sellos para el franqueo.

Tusquets i C. S. en C. Banca. Borsa.
Valors i cupons.—Rambla del Centre, 9.

MAGNÍFIC MAGATZEM
PER A LLOGAR
Carrer Calabria, entre Granvía i Diputació. Immillorables condicions de llum i ventilació. Mil metres quadrats de capacitat. Ademés, pati i edifici anexe compost de planta baixa i dos pisos, formant un total de 33.000 palms quadrats. Donarán rahó: Corts, 449, segón, primera.

ELOGIS

Després del magne plebiscit del cos electoral en favor de la Lliga Regionalista han vingut els elogis de la seva organització i el reconeixement de la seva victoria. Poques vegades com ara, tots els partits polítics, els més adversaris i tot, han confessat tan explícitament al triomf d'un altre.

Homes i diaris d'esquerra posen la nostra col·lectivitat com exemple de perfecció política i proclamen l'èxit de la seva tàctica impertorbable. L'orgue més autoritzat de l'U. F. N. R. anota la nostra victoria electoral del diumenge passat, a Barcelona, compartida, segons ell, amb en Lerroux.

Homes i diaris de dreta contribueixen an aquesta lloa general. Alguns registren els darrers fets polítics com una reacció en favor dels temperaments de dreta i en favor, per tant—com siga que, encara que inexactament la consideren dreta—de la Lliga Regionalista. El periòdic més significat de la Coalició consigna que la Lliga, tota sola, ha obtingut ara onze llocs, «dos mismos—diu—que juntos obtuvimos en 1911».

La convergencia de parers respecte de la nostra victoria és evident.

Lo que no ho és, lo que no és cert, que d'aquesta victoria electoral n'hegui una part el lerrouxisme. Perque sab tothom que és aquest una turba en plena liquidació, perque els seus mateixos homes, coneixedors de l'indisciplina dels seus i de l'apartament de grans masses, establiren la plataforma de la seva campanya electoral sobre el ben-entès de que havíen de perdre. Nó, les eleccions del diumenge no constitueixen cap triomf per al lerrouxisme—que continúa minvant de vots i desacreditant-se—sino un fracàs—volem creure momentani, volem esperar que estimulador—de l'Esquerra. Han sortit de les urnes deu regidors de la «Casa del Pueblo» perque els candidats de l'U. F. N. R., per la depressió del seu partit, per les mútues renyines entre molts d'ells i, cal reconeixer-ho, per una gran part de malaurança, han deixat sense ocupar els llocs que'ls pertocaven.

I si no parlem de la victoria material, sinó de la més gloriosa, de la victoria moral, aleshores és més indiscutible, encara, que'l triomf de la Lliga és únic, que'l partit radical continúa enfonsant-se cada dia més en el desprestigi, sota el creixent menyspreu de Barcelona.

Tampoc és exacte apuntar l'èxit de la Lliga com un triomf de dretes. Alguns noten que lo esdevingut a Barcelona és general a Espanya... ¿Però què té que veure l'una cosa amb l'altra? ¿quina relació, quin paral·lelisme hi pot haver entre la política viventa de la nostra terra i la farsa electoral de la resta peninsular? El triomf dels conservadors i altres senyors d'etiqueta similar, el predomini dels monàrquics arreu d'Espanya, revela, sí, una creixent enfonsada del republicanisme, però nò un desvetllament de les dretes que no pot existir mentres no les vivifiqui cap espiritualitat. Lo que ha triomfat arreu d'Espanya és la mà del senyor Sànchez Guerra, el ministre de la Governació, la tàcita conjura del «trust» i en Romanones contra en Maura.

Lo que ha triomfat, a Catalunya, no és aquella ideología estantissa del conservadurisme històric, sinó aquell sentit nou, aquell mateix sentit vencedor a Italia a les darreres eleccions, vencedor a França amb en Poincaré, aquell sentit que inspira l'Escola de la Lliga i que, en constant renovació, troba la seva última fase en allò de que parlava el nostre Glosador caríssim: l'ideología del noucents.

Al Dia

Les Corts

Es sospitosa, en home tan poc amant de tenir-les obertes, l'opinió del comte de Romanones sobre les Corts; el comte vol què's disolguin aviat les actuals i que's convoqui eleccions pel mes entrant.

Potser creu el comte que amb tan poc temps per a preparar-les li restarà encara sencer algún dels ressorts ministerials que anava preparant. Sigui com vulgui, lo cert és que ara el comte de Romanones té raó. O s'han d'obrir les Corts actuals o s'han de convocar depressa, depressa les noves. No està Espanya per viure a la vora d'un any sense Corts. Les actuals, fòra de la sessió vergonyosa, són tancades des del mes de juny. Si les eleccions es fan pel febrer resultarà que haurem estat uns nou mesos sense Corts. ¡Visca la Constitució i el sistema constitucional!

***

Jo crec que, previ acord amb els quefes de partit, amb el decret de disolució a la cartera del president del Govern i comptant amb el del Congrés, podríen obrir-se les Corts actuals sense cap perill. En qualsevol moment, segons els reglaments del Senat i del Congrés, poden i deuen parlar els ministres; en qualsevol moment pot llegir-se una proposició incidental o de no hi hà lloc a deliberar; en qualsevol moment pot llegir-se el decret disolent el Parlament.

Lo que no pot fer-se és faltar a la Constitució; lo que no pot fer el Govern és passar sense prorrogar el presupost extraordinari de liquidació per un o dos mesos, mentres se busquen medis de legalisar la situació econòmica dels ministeris.

El Govern lliberal va fer per aquest any uns presupostos que són una vergonya. Per a no anar a un dèficit de doscents o trescents milions, va treure de les partides de gastos una pila de serveis necessaris, imprescindibles, i va portar les partides corresponents al presupost extraordinari de liquidació, amb lo qual es va pretendre tapar els grans gastos que pesaven sobre Espanya. Si no s'arbitren medis per a primers de janer, resultarà que hi haurà una pila de serveis—tots els d'obres públiques, entre altres—que quedaràn parats. I això no pot ésser.

O s'obren les Corts actuals prenent aquelles garanties que's creguin precises per a que les qüestions polítiques no vagin a batalla, o's disolen depressa per a que les noves que's convoquin puguin funcionar a primers d'any.

***

El Govern, davant de les declaracions del comte de Romanones, com davant de les dels senyors Sànchez Toca i Urzaiz, no vol comprometre's: fuig d'estudi; no's decanta cap a una solució ni cap a l'altra: se reserva.

Nosaltres comprenem la tasca d'organització que encara pesa sobre el Govern; comprenem que les eleccions municipals no són liquidades i que és molt possible que'l senyor Sànchez Guerra no conegui encara la veritable constitució dels ajuntaments d'Espanya, base de les eleccions legislatives, sistema caciquista-encasellat. Però no pot trigar gaires díes a estar tot llest i el Govern enterat de tot.

Abans de que'l Rei marxi a l'estranger, el senyor Dato pot i deu dir quan seràn les eleccions; còm pensa resoldre els conflictes constitucionals que hi hà plantejats, gracies a la traició del comte de Romanones als compromisos contrets i a la inexplicable actitut dels senadors conservadors.

POL.

GLOSARI

PROSA

II

La pàgina del mestre Millet ens dóna encara millor sorpresa. Es corrent entre els músics (i una llei psicològica ho explica, sobretot en els músics exclusivament passionals, sentimentals, sensuals, a la manera romàntica) és corrent, diem, l'escriure en un desordre tal, que la musa de la sintaxis se'n vela el rostre. Però en l'article de la «Revista Musical Catalana» trobem coses tan esquisides com aquestes que ara llegireu:

«El nostre Vidiella és un pianista singular. N'haveu sentit alguns qui acontenten a estones, meravelles devegades; però aquella cosa especial del nostre, aquella flor de poesía, aquella nèta i pura música qui flueix d'aquelles mans alades, no l'haveu sentida en cap més.

Fa anys que'l sentim, l'artista. En els anys de sa jovenesa la fantasía hi joguinejava més sovint, la melodía cantava a voltes més intensa; ara, en el temps de la maduresa, el seny mesura el ritme; la poesía, tota honesta, canta amb dignitat tota vestida d'humil saviesa, amb perfum de cançó eterna de bellesa. En un lloc apartat del jardí, on l'ombra frescal aquieta els sentits, se senten els degotalls sonors de l'aigua clara, prop la molsa humida; la molsa qui llueix a claps pels fins raigs lluminosos del sol, destriat entre les branques.

Còm esclarir aquest agermanament del seny amb el subtil sentit de bellesa? Quí engendra i quí és engendrat? Quí soQmou dolçament l'altre? ¿Es poesía del seny o seny de la poesía? Poesía, nó; és cançó que és un grau més alt que la poesía.

El cos tot inclinat sobre l'instrument, el cap cop, ordenat i dictant els moviments d'aquelles flonges, amoroses mans, qui pulsen el teclat com cosa sagrada, de la divinitat amada, sembla dir:—«Surt, la meva, música; surt, estimada i dignes a tot-hom lo que a mí'm dius a soles, lo que'm dius quan, després de fugir-me esquiva, t'he feta meva, ben meva; quan he vençut la materia i l'he feta servent i encarnació d'aquella idea que a dins guardem com llantió del fons de l'ésser.»

Hi hà encara alguna ombra, en això de lo que l'Octavi de Romeu anomena «espiritisme». Hi hà encara alguna apelació a lo inconscient, al misteri, i el verb s'encanta un xic i es fa això que—paradoxalment, però característica,—ne podrem dir «parlar inefablement». Si l'autor fos un escriptor professional, li suggeriríen «Ara que ja teniu el dò i l'art, cultiveu-los encara amb estudis de prosa aixuta i precisa, amb estudis sobre l'estil de Salusti, de de Stendhal—o, recordant aquest—del Codi civil...» Però si l'autor és un músic i lo que'ns dóna és art de prosa és cosa de més a més i gratuita, i sorprenenta, ¿còm li regatejaríem les nostres mercès? ¿Còm no'ns declararíem simplement encisats, al veure en qui no és de l'ofici, això que aquí és tan rar en els mateixos de l'ofici, tant de gracia i tant de perfecció?

XENIUS.

L'acció de les Dretes

En l'únic districte en el qual les Dretes i la Unió Gremial han exercit acció pertorbadora, donant la majoría al lerrouxisme, per pocs vots encara, i si el resultat de l'escrutini de dijous és el què'ls radicals asseguren, és en el districte vuitè (Gracia, Sant Gervasi, Vallcarca). Amb tot i l'acció pertorbadora d'aquestes dues forces, que han anat de casa en casa, de botiga en botiga, de convent en convent, captant vots socialment nostres, que nostres haurien sigut si l'esperit de conservació, si l'amor a les coses humanes i divines hagués triomfat sobre l'apassionament, encara hauría sigut definitivament vençut el lerrouxisme, sense la retirada dels reformistes que, no tenint candidat propi, han votat als seus afins contra'l senyor Layret.

A hores d'ara, ¡quants i quants s'empenedeixen de no haver votat la nostra candidatura! ¡Quants i quants tenen remordiments de conciencia per no haver cumplert, avisats de lo que podría succeir, d'haver fet sortir a homes que fa quatre anys foren protagonistes dels excessos de la setmana tràgica!

Veus-aquí l'acció de les Dretes: una comunitat religiosa que hagués votat amb nosaltres, un rector que no hagués girat dos feligresos, hauríen evitat el triomf, si aixís resulta, del lerrouxisme al districte vuitè.

«El Correo Catalán», la Defensa Social, els conservadors del Casino, poden estar satisfets d'haver enganyat amb profecíes d'una victoria impossible, als que han comès la feblesa de creure'ls. I ara, mentres els directors van agafant més odi, l'odi nascut de l'impotencia i de la derrota, ells van sentint el corcó del remordiment que'ls rosega l'ànima.

***

Les Dretes coaligades han près part en cinc eleccions; en totes elles han sufert derrotes totals, menys en la d'ara que han tret un candidat triomfant, no per aument de forces, sinó per la desfeta lamentable—i volem creure transitoria—de l'Esquerra Catalana.

Veu-vos aquí el nombre de vots regionalistes i de la Coalició de Dretes, en les eleccions en que han lluitat separadament.

	Reg.	Dretes
Provincials.—II districte 1903	8.475	3.212
Diputats a Corts 1905	11.305	4.973
Diputats a Corts 1910	16.274	9.243
Provincials.—Districte I 1913	2.932	816
Municipals (en vuit districtes) 1913	16.400	6.762

Afegint-hi els vots probables dels districtes primer i desè, resultaríen:

18.000 — 7.000

Publiquem aquests números, perque ara les Dretes fan córrer que han tingut 13.000 vots. Es que creuen, infeliços, en les xifres del senyor J. de A., d'«El Dia Gràfico»!

Lliga Regionalista

Prec a les societats adherides i als regidors regionalistes electes

La Lliga Regionàlista ens demana que fem públic el següent avís:

> «Se prega a les societats regionalistes i catalanistes que hagin près part en les eleccions municipals darreres, se serveixin donar compte a la Secretaría de la Lliga Regionalista del resultat de la lluita, amb expressió dels candidats triomfants o derrotats, número de vots de totes les candidatures, etc., etc., tant si s'han presentat amb caràcter polític, com si s'han presentat amb candidatures administratives, populars, independents, etc.
>
> El mateix prec se dirigeix als regidors electes i als candidats que, desgraciadament, no hagin assolit la victoria».

Amb molt gust atenem lo demanat per la Lliga Regionalista, car comprenem l'importancia d'una estadística de aquesta mena, sempre, i ara especialment que s'acosten eleccions generals legislatives.

Dirigint l'opinió (?)

La planxa del director de "El Dia Grafico"

El senyor J. de A. (Jaume de Argila), director de «El Dia Gràfico» i de «La Tribuna», confessa la seva culpa fugint d'estudi i no dient rès de la planxa amb la qual s'ha posat en ridícol i hi ha posat a la primera de les esmentades publicacions; confessa la seva culpa però sense propòsit d'esmena.

«Ara he de callar, ve a dir, però ja vindrà el día de la revenja. Espereu-vos, senyors de LA VEU, culpables de haver subratllat una ignorancia i una desaprensió periodística, que han estat el plat del dia a Barcelona; espereu-vos, que avui tinc de callar, però ja'm revenjaré quan pugui».

Aixís ensenya el senyor J. de A. que no té la virtut de l'esmena ni l'hàbit de l'elegancia moral; que ignora les becerol·les de la ciutadanía política en ordre a la formació dels Ajuntaments; que ell, director, no sab lo que sab el seu amo i tots els redactors dels seus diaris i més de seixanta mil ciutadans de Barcelona que tenen la costum de cumplir el dever de votar.

L'ignorar una cosa no té rès de particular mentres qui l'ignora no'n vulgui plantar càtedra, no tingui obligació de saber-la o s'abstingui de parlar-ne sense haver-se'n enterat. Però lo més greu, en el cas que'ns posa la ploma als dits, és la demostració de què el senyor J. de A., director de «El Dia Gràfico» i de «La Tribuna», no sent la necessitat d'enterar-se d'una qüestió abans d'escriure sobre d'ella grans articles... PER A ORIENTAR l'opinió pública.

¡Fobra opinió si hagués de refiar-se del senyor J. de A.!

Rims de l'hora

L'endemà de l'amor

A Eugenia B. de Lleonart

Que tot l'enyor de mon finat amor
sigui no més un pensament d'enyor.

Com la pluja d'Abril, dolça musica,
que mes llangors em gronxin una mica.

Que el meu remordiment
tingui ombres gentils d'encantament.

Sigui mon cor com una boira minça
que un cant d'ocell l'esquinça

i que les meves ganes de morir
s'endugui el vent de mon primer sospir.

TWO.

Després de les eleccions

Sobre una carta

Hem rebut un escrit firmat per D. L. de D. i D. G. P., queixant-se de que haguem reproduit en la secció telegràfica, copiant-ho d'un diari madrileny, quelcom que enclou conceptes calumniosos i injuriosos per a certa persona.

Devem dir, per avui als esmentats senyors que el fet de donar compte de lo publicat per la premsa madrilenya, no significa cap solidaritat nostra amb lo que aquella pugui dir. I és per això que sovint estimats amics nostres i altes personalitats de la nostra política es troben en cas semblant al de que's queixen els senyors Ll. de D. i G. P., sense que a ningú se li hagi acudit queixar-se'n.

En llibertat

Ahir va ser posat en llibertat l'únic detingut que quedava dels incidents del diumenge.

L'imparcialitat de "La Tribuna"

«La Tribuna» de dimars, segueix fent el cartell a la Unió Gremial publicant un article d'un senyor Josep Pintó.

No és aquest article, laudatori d'una empresa industrial, d'un projecte altament beneficiós per a Barcelona.

Es un elogi d'una societat que tendeix a fer de Barcelona una ciutat sense ànima, i a l'Ajuntament rès més que un llibre de comerç. D'una societat que per medi de les eleccions vol apoderar-se de Casa de la Ciutat amb la capa de la bona administració, devall de la qual no hi hà rès més que despit i enveja.

El senyor Pintó ne fa un elogi complet i anima als il·lusos i enganyats que votaren la candidatura gremial a que treballin per a engrandir el nombre de gremialistes.

¡Gremialistes! Pobra paraula; ¡en quin lloc te veus per culpa de tants senyors Pintós!

Menys mal; l'article posa a la Lliga com exemple de triomfs electorals.

"El Dia Gráfico"

A un «Eco» de l'il·lustrat diari il·lustrat, hi hà la sublim frase de que «els més petits detalls comprenen a voltes un profunde simbolisme».

Parla dels colors dels cartells de les candidatures i elogía en primer terme a l'Unió Gremial.

Diu que a la Lliga els han fet grocs, que és el que millor li està, i lamenta que l'esquerra catalana i les Dretes ens «imitin servilment».

Per la seva part l'Unió Gremial imità servilment, «com en altres punts», els cartells dels radicals, fent-los, com aquests, blancs.

El "Brusi"

El «Brusi», reposadament, en la seva edició de dimars matí, dóna la primera nota de sa secció «Barcelona», endreçada a resumir en poques paraules la situació dels partits barcelonins, després de la lluita del diumenge.

Després de tractar-nos a tots els partits de multiplicadors de xifres, i no creient en les estadístiques publicades en els periòdics polítics (i suposem que molt menys en els fantàstics comptes de «El Dia Gràfico», diari independent com el «Brusi»), no's declara convençut de que la Lliga se basti per sí sola per a contenir i reduir el contingent lerrouxista.

I donçs ¿què s'ha fet? ¿Es que no representa rès treure la Lliga sola, combatuda per tots els partits i periòdics, tants de candidats triomfants com va treure amb la coalició de les dretes la darrera vegada?

I usant d'una lògica éstil comte de Santa María, en dona la raó, dient que els radicals han tret triomfants tants de candidats com la Lliga.

Aquí està, senyors, la reculada dels radicals. Que la Lliga sola s'ha bastat per a «igualar» als amos de l'Ajuntament, la Lliga, que's vegé esquifida a Ca la Ciutat davant de 29 regidors lerrouxistes i que ara es veu amb 18 regidors que oposar a sols 21.

Si d'això no se'n diu batre als radicals, no sabem què se'ls acudiría an els del «Brusi», que això fós.

¡Quines il·lusions!

El diari defensor de l'Industria, del Comerç i de l'Agricultura, «La Crònica», de Saragossa, publicà el diumenge un telegrama del seu il·lustre corresponsal, el gran Ibáñez, en el que espera aquest que de la elecció a Barcelona en surtin 10 regionalistes i SIS de la coalició de dretes.

¡Vaia uns profetes!

Les ganes sí que hi eren.

Balanç electoral a Sarrià

El caciquisme sarrianenc, després de haver embrutat les llistes electorals amb l'inclusió il·legal de centenars de transeunts que treballaven a la foradada de Vallvidrera, després de la voluntaria omissió no incloent els noms de coneguts amics i companys nostres que, segons llei, tenen dret a ser incloses en les llistes electorals, en el moment de l'elecció de regidors se manifestà, amb tot desvergonyiment, atropellant-ho tot, la correcció, la legalitat i la prudencia per a donar el triomf a la candidatura caciquista.

El diner va anar a dojo; públicament, pels carrers se compraven vots; si no n'hi havía prou amb un duro, se n'oferíen dos, tres... Fins a cinc se n'arribaren a oferir.

Els treballadors valencians i aragonesos d'una poderosa companyía, els noms dels quals són il·legalment a les llistes electorals, anaven acompanyats per uns «capatassos» fins a la secció electoral obligant-se'ls a votar la candidatura caciquista.

Els empleats municipals (n'hi hà cosa d'un centenar) foren objecte de fortes amenaces (per part d'aquells que les podíen fer) per si no votaven la candidatura caciquista.

Els empleats municipals, junt amb uns quants valents d'ofici a les ordres del cacic, exercíen una descarada coacció sobre'ls electors de les classes humils. Sobre'ls de les classes acomodades ja se'n cuidava directament el senyor alcalde, don Joaquim Margenat, amb una gran profusió de cartes de recomanació, firmades amb el seu nom. (En tenim una a la vista).

Hi havía president de col·legi electoral que tenía la despreocupació de desdoblegar les paperetes electorals per a veure si l'elector votava o nó conforme a les indicacions del cacic, i del que no hi votava se'n prenía nota.

Els caciquistes explotaren, en benefici propi, fins l'acció de la beneficencia pública.

Com que comptaven amb la major impunitat varen fer funcionar a primera hora gran nombre de «roders» i els electors se trobaren amb que altres els havíen usurpat la personalitat, robant-los el vot.

Després de pesades discussions els nostres interventors lograren fer constar en les actes varies protestes.

En les portes dels col·legis, especialment en els del districte primer, hi havía colles de «valents» amb garrots, per a sembrar l'alarma entre'ls electors contraris i intimidar-los a l'objecte de que no anessim a votar per por de les garrotades que la gent del cacic deia que hi hauría. Als que podíen els prenien les candidatures regionalistes i provaven de fer-los el «cambiasso» per la caciquista.

Malgrat tot això, els nostres amics regionalistes, que anaven sols a la lluita electoral, varen tenir prou enteresa d'acció per aguantar-se en les mateixes posicions de les darreres eleccions provincials. Diumenge demostraren ésser la força política més ben organitzada entre totes les que hi hà a Sarrià. Encara que molt treballosament, perque el cacic apretava de valent, varen lograr desfer el plan que's portava d'afavorir a una candidatura republicana per a que guanyés les minoríes i quedessin derrotats els nostres companys don Carles Xiró, president del Centre Regionalista de Sarrià, i don Antoni de Quadras, comte de Sant Llorens de Munt.

El resultat d'aquestes eleccions fa tèmer una altra cosa; fa tèmer que, a no trigar gaire, Sarrià, com una nova Pompeya, quedarà colgat, nó per la erupció de lava d'un volcà, sinó per la que haurà sortit i surt i sortirà per la boca de la foradada de Vallvidrera, qual pedra és abocada pels torrents i pels passeigs tapant clavagueres i torrents, tot lo que's presenta.

Els números de D. J. de A.

«El Diluvio» i «El Poble Català» han fet constar l'espantós ridícol de don J. de Argila al fer recompte de vots.

«El Diluvio» diu en la seva nota que a l'Unió Gremial estàn molt enfadats per haver ficat els peus a la galleda el seu fenòmen.

Ho comprenem.

Don Adolf Marsillach ha publicat en «El Liberal», de Madrid, una nota electoral, d'abans de les eleccions, dient algunes tonteríes calumnioses contra la Lliga. Sembla que s'hi vulgui esbravar.

De la dita nota, escrita sense rastre de bons modos, en resulta que guanyem les eleccions a força d'il·legalitats, diners i coaccions.

Nosaltres hauríem de preguntar al senyor Marsillach, qui ha dut a Barcelona les eleccions honrades.

No'ns estranyaría que fos ell, al cap i a la fi.

Regna veritable entusiasme entre'ls socis de l'Ateneu Obrer del Districte II, amb motiu de l'organització d'un sopar destinat a festejar als seus president i consoci, respectivament, don Josep Rovira i Bruguera i don Santiago de Riba i d'España, amb motiu de la seva elecció per al càrrec de regidors per aquell districte.

La festa tindrà lloc el dissapte, dia 22, a la nit, en el local social, havent-se fixat la quota de quatre pessetes per a pendre-hi part. El plaç d'inscripció quedarà tancat el dia 20.

A petició de molts socis de dita entitat, hi poden concórrer senyores, com se n'han inscrit ja algunes.

Per a més detalls, a la Secretaría de l'Ateneu qualsevol vespre, de deu a dotze.

Es d'esperar que la festa serà esplèndida, donades les simpatíes de que gosen els homenatjats.

A fora

El futur Ajuntament de Vich.

En les eleccions del diumenge triomfaren el senyor Sala, conservador, per 133 vots; don Josep Illa Alibés, catalanista, per 205; don Francesc Bagué i Llargués, catalanista, per 105; senyor Mas, jaumista, per 217; senyor Colomer, jaumista, per 108; el senyor Comella, lliberal, per 222; el senyor Prats, lliberal, pel districte tercer, per 210; el mateix senyor Prats, pel districte IV, per 147; el senyor Surinyach, lliberal, per 201; i el senyor Riera, independent, per 164.

Han sigut elegits 4 lliberals (el senyor Prats, duplicat), per 653 electors; 2 catalanistes per 448 electors, 2 carlins per 320 elctors, un conservador i un independent.

L'Ajuntament de Vich, per cap-d'any, se constituirà aixís:

6 catalanistes: senyors Bach, Rocafiguera, Anglada, Isern, Bagué i Illa.
5 lliberals: senyors Guix, Bardolet, Surinyanch, Comella (Bernat) i Prats.
4 carlins: senyors Pujol, Comella (Josep), Mas i Colomer.
2 independents: senyors Costa i Riera.
1 conservador: senyor Sala.

* * *

En 31 de desembre cessaràn els següents regidors:

4 carlins: senyors Comella (Joan), Segalés, Bach, Alavall i Vila.
2 lliberals: senyors Comas i Camps.
2 independents: senyors Dou i Urgell.
1 catalanista: senyor Fatjó.

De Tortosa

La candidatura de coalició va obtenir 2.407 vots, la dels demòcrates 219, la de la Cambra Agrícola i M. Querol 596; el total d'aquests electors anti-republicans, suma 3.222.

La candidatura republicana va obtenir 1.386.

D'Alcover

El resultat que han donat les eleccions municipals d'aquest poble d'Alcover (Camp de Tarragona) és el següent:

Antoni Barberà Parés, regionalista, 129 vots; Gaspar Girona Casas, regionalista, 129; Josep Magrané Català, regionalista, 124; Joan Baptista Isern García, socialista, 116; Salvador Altés Tell, republicà-socialista, 97.

Gran derrota de la candidatura caciquista.

Gran entusiasme.

Govern civil

El plet dels pintors

Una comissió d'obrers pintors s'ha queixat al governador d'haver sigut coaccionat per part d'un patró, un dels obrers del ram.

El senyor Andrade ha promès averiguar lo què hi havía de cert en la denuncia per a posar-hi el corresponent correctiu i intervenir en el plet pendent aprofitant la bona disposició de patrons i obrers per a trobar una solució al conflicte.

Sobre el joc

Acompanyats de don Emilià Iglesias van estar a visitar al governador una comissió de professors de billar per a demanar-li que sigui revocada l'ordre que va donar sobre l'Academia instalada a Novetats.

Va dir el senyor Andrade que consultaría al ministre de la Governació vegada que'ls que'l van visitar li van donar raons que, segons ell, deuen tedonat raons que, segons ells, deuen tenir-se en compte.

La Comissió Provincial

Ahir al matí la Comissió provincial va estar a visitar al senyor Andrade, president de la mateixa.

La comitiva era composta dels diputats senyors Barata, Puig i Cadafalch, Marfà, Cabot i Rovira, Misiones, Jansana i Fages.

El governador els tornarà aviat la visita presidint una sessió.

La pornografia

Una comissió de pares de familia va estar a visitar al governador per pregar-li dongui les degudes disposicions a l'objecte de que siguin retirades dels llocs públics les estampes i follets pornogràfics.

El senyor Andrade els va dir que per la seva part treballarà amb activitat per a reprimir la propagació de tota mena d'obres immorals.

Una manifestació

El governador ha autoritzat una manifestació de propietaris d'automòbils de lloguer, per a protestar de l'arbitri referent a la parada de carruatges.

Aquesta manifestació es farà demà, divendres, a les quatre de la tarde, i recorrerà alguns carrers, passant per davant de Casa la Ciutat.

Els plets socials

Anit el governador va manifestar que les vagues d'ebanistes, pintors i talladors de gallina segueixen igual.

La d'ebanistes afecta a 26 tallers i el número de vaguistes és de 215, la de pintors afecta a nou tallers i els vaguistes arriben a 145, i la de talladors de gallina afecta a 24 llocs de venda.

Una comissió d'obrers ebanistes va estar a visitar al senyor Andrade, queixant-se de suposades coaccions exercides pels patrons del ram.

El senyor Castelló va parlar novament amb el governador sobre'l plet dels gallinaires, aconsellant-li que'ls convoqui a una reunió junt amb els presidents de la Cambra de Comers i Institut Agrícola Català de Sant Isidre, i en dit acte se demostrarà que no estàn en lo just al seguir la conducta que segueixen.

Sembla que'l senyor Andrade seguirà aquest camí.

Per de prompte va telegrafiar al ministre d'Hisenda, pregant-li que no prengui cap resolució sobre aquest punt fins a nou avis.

Sobre la pel·lícola prohibida

Ahir un diari local, «El Diluvio», censurava al governador per haver prohibit l'exhibició de la pel·lícola «La posada sangrienta», atribuint aquesta determinació a l'influencia que hagin pogut exercir prop del senyor Andrade determinats elements.

—No hi hà res d'això—va dir el governador als periodistes, referint-se a l'esmentat solt. Jo escolto a tothom, als de la dreta i als de l'esquerra, però no tinc conseller permanent, i per lo tant lo que faig és obeint als dictats de la meva conciencia.

Es, per lo tant, inútil atribuir a determinats elements la responsabilitat dels meus actes. Aquesta és solament meva i de ningú més.

Polítiques

Varies

—Se troba malalt el nostre bon amic i company, el diputat a Corts per Berga, don Manuel Farguell.

No cal dir que celebrarem son prompte restabliment.

—Una nombrosa comissió de veins de Capellades, va estar ahir al matí a visitar al governador i al president de la Diputació per a pregar-los-hi s'anuli la proclamació de candidats d'aquella població, feta per l'article 29.

—El Concell Directiu de l'Associació Nacionalista Catalana, convoca a tots els seus socis al Consell general extraordinari, que tindrà lloc el prop-vinent dissapte, dia 15, a les deu de la nit, per a tractar d'assumptes d'interès per a l'entitat.

Teatres

La Roser Pino a Novetats

Fa uns dies que aquesta excel·lent actriu ha començat una sèrie de representacions a Novetats. La Pino arriba de Madrid, on s'ha despedit del públic, i els autors més coneguts—Benavente, Quintero, Linares, Sierra—li han fet un comiat sentimental que ha commogut son cor de dòna.

Ara amb aquestes representacions se despedeix del públic de Barcelona...

Aquí, al Principal, va debutar ben joveneta. Algún crític ha dit els anys que feia—molts, molts anys—però nosaltres creiem que'l crític o el caixista s'hauràn equivocat perque la Roser Pino és encara una dòna jove, d'esperit i de figura, i davant d'això els càlculs d'anys són antipàtics perque poden fer la vida lletja.

Després de Barcelona, passarà l'actriu a provincies. I aixís s'anirà despedint del públic d'Espanya que molt l'estima perque l'ha fet sentir i l'aplaudirà amb certa recansa i amb aquella tristesa provinciana de que'ns parlen moltes pàgines de l'Azorín i den Gabriel Miró.

¿Però desapareixerà de l'escena espanyola la Roser Pino? Nosaltres ne tenim el dubte. Aquesta retirada d'escena, amb el plan que dú l'actriu, és cosa llarga. I pot sentir-se de nou arrelada o anyorosa d'emocions.

I més quan, aparentment, apart d'íntimes raons que pugui tenir l'actriu exquisida, no hi hà rès que ho justifiqui.

En les obres d'aquests dies s'ha mostrat en el plè domini de ses facultats, i la iniciació de la posta és encara ben lluny, tant en sa vida de dòna com d'actriu.

La Roser Pino, en les obres posades aquestes nits en escena, la majoría de teatre benaventià, per ella preferit i encarnat, ha estat l'actriu delicada, mimosa, fonda dintre l'afecte, plena de seny dintre l'expressió alegre. Té l'ànima molt femenina i és elegant i senzilla. El distintiu d'aquesta actriu, en el nostre record d'anys enrera i refermat suara, és l'absolut allunyament d'efectismes i recursos teatrals. Domina en ella sempre un ditxós equilibri, en l'actitut, en la veu, en el plor, en el riure. D'altres figures de teatre se'n recorden moments culminants, interpretacions anguinioses. De la Pino, tant pel genre del seu teatre, com pel seu temperament que fòra de la comedia no encaixaría potser tan felisment, se'n té sempre un record de cosa suavitzadora i amiga.

Es tard ara per a parlar de les obres d'aquests dies i que declarem amb franquesa no haver-les vist totes. La d'ans de anit, «El hombrecito», den Benavente, estrenada fa molts anys a Madrid, és poca cosa.

Tipus ben presentats, diàleg que, entre perfums i somriures, punxa; i, en mig de buidor i rebaixament moral, la passió forta, alta, que hi contrasta. Però poca vida en el fons: allà on podía palpitar la tebior de carn de la vida hi hà freda barreja d'artifici. Va fer passar bé la vetlla però va convèncer poc.

L'actor encarregat del paper d'avis va donar molt caràcter a la seva labor. Va estar discreta la senyoreta Robles.

La Roser Pino molt subtil i fortament inspirada en els moments de dolor. Llàstima que la darrera escena fos tan deslluida pel senyor Martínez-Toral! Els accents passionals de la Pino commovien però'ls d'ell distreien i molestaven per una excessiva musicalitat i per manca d'ànim i de dolor.

El senyor Martínez-Toral té bona figura, però si no s'intensifica no creiem que logri els triomfs a que la seva joventut li pot donar dret i esperança.

R. S. S.

Congrés de Geografía Colonial i Mercantil

Tercera sessió

Secció científica

En el saló d'actes de la Cambra de Comerç i Navegació, ahir al matí a dos quarts d'onze, va començar la tercera sessió le primera secció científica del Congrés baix la presidencia del general don Joaquim de la Llave, actuant de secretaris don Lluis Torres i Ullastres, don Alfred Boada Salierti i don Manuel Jacas.

Acabà la discussió dels temes que figuraven en l'ordre del día de la sessió anterior essent aprovades les conclusions que s'han sotmès a l'assamblea plenaria. En aquesta discussió intervingueren varis congressistes entre ells el delegat «Societe Languedocienne de Geographie de Monpellier» doctor l'Abbé Henri Cabanne.

Se donà lectura del tema novè que versa sobre «El factor geogràfic en la vida econòmica dels pobles», del que és ponent don Emili H. del Villar. El treball del senyor Villar suscità una curta discussió en la que intervingueren els senyors Parpal Ricart i Giralt, Serra i Pagès i el president, acordant-se haver sentit amb gust dit treball però no trobant-se present son autor es deixaven de sotmetre's les conclussions que ell mateix presenta a la general per tractar-se d'extrem massa important sense l'intervenció directa del ponent.

Don Cosme Parpal donà lectura de son treball de ponent del tema 10 que tracta sobre «Els vincles geogràfics com fets geogràfics». Foren aprovades les conclussions que presenta el doctor Parpal amb una adició del senyor Serra i Pagès referent als museus folk-lòrics.

Finalment don Ramón Bullón Fernàndez, llegeix sa ponencia al tema 12, que tracta sobre «Les orientacions més convenients per a la política econòmica d'Espanya». Acabada la lectura d'aquest interessant treball s'acorda que passi aquest tema a la secció econòmica, aixecant-se la sessió a tres quarts d'una.

Secció econòmica

En el saló del fons comença la tercera sessió de la segona secció econòmica del Congrés a dos quarts de onze del matí, davant una nombrosa concorrencia de congressistes, entre els que vegérem als senyors Elías de Molins, Amengual Escalas, Ribera i Rovira, Massa, Albert, Rahola, Zulueta, Molist, Algarra, Giol, Graell, Guillón, Salas Antón, Roura i altres, fins al número de 57.

Va presidir don Josep Maria Sabater, actuant de secretaris don Gabriel Boada, don Josep M. Armenteras i don Amadeu Maurel. En primer lloc es va posar a discussió el tema primer, que versa sobre «Classificació de la empresa agrícola baix el punt de vista geogràfic», de qual ponencia està encarregat el diputat a Corts don Josep Zulueta, qui va desenrotllar son tema en un interessantíssim i raonat discurs. Van impugnar alguns extrems del discurs del diputat per Vilafranca els senyors Rahola i Elías de Molins, aprovant-se les conclusions amb una adició del primer per a que's consigni que, a l'aparéixer un nou producte en un país per les causes independents de la Geografía, adquireixi realitat geogràfica. La discussió d'aquest tema va ser seguida amb el major interés per tots els congressistes presents en la sessió.

El senador del Regne don Frederic Rahola, va desenrotllar son tema 7 que versa sobre «Medis de que's valen els pobles moderns per a impulsar la llur exportació». El treball del senyor Rahola fou escoltat amb gran atenció i molt celebrat. El senyor Amengual presentà una adició a les conclusions del senyor Rahola, per a que's consigni la necessitat de la creació d'Escoles especials per a l'exportació. El senyor Elías de Molins desenrotllà un raonat treball sobre aquest tema, intervenint breument en la discussió els senyors Salas Antón, i Roure. Són aprovades les conclusions amb l'adició del senyor Amengual i lo més sortint del treball del senyor Elías de Molins en forma d'adicions s'inclou en les conclusions.

Aquesta adició pot sintetitzar-se en la necesssitat de crear sindicats de productors responsables per a evitar els descrèdits del comerç en general.

A la una s'ha sospès la sessió.

Secció colonial

En la ressenya de la sessió de la tarde de dimars passà una errada que convé rectificar. Foren discutits i aprovats els temes la Guinea Espanyola Continental, sa riquesa i els medis de fer crèixer aquesta en benefici d'Espanya, desenrotllant son ponent don Carles Soujol un important treball que fou acullit amb grans mostres d'aprovació i rebent moltes felicitacions dit ponent. Ademés, l'il·lustrat enginyer don Guillem J. de Guillén García llegí un conciençut estudi sobre el tema «Noves orientacions que deuen pendre els exploradors.—Lo que deu practicar-se en nostres colònies». Treball que fou molt aplaudit per la nombrosa concorrencia que assistí a la sessió. Aquests dos temes, o sien el quint i el sisè, foren els discutits en la primera sessió de la tarde, en lloc dels temes quint i sisè de la secció econòmica com es va dir aquí equivocadament.

Ahir matí, a dos quarts d'onze, baix la presidencia de don Francisco López Canto, va començar la tercera sessió de la tercera Secció Colonial del Congrés; actuant de secretaris don Joaquim M. Nadal, don Joaquim Manuel Gay i don Antoni Llobet. Les vis-presidencies les ocupen don Joan Perpiñà i don Carles Carandini. Assisteixen a la sessió bon nombre de congressistes. Es dona lectura del tema setè, que versa sobre els medis de lograr el desenrotllo agrícol de la Guinea Espanyola, qual ponencia està a càrrec de l'il·lustrat enginyer-quefe del servei agronòmic de Les Palmes, don Emili Gómez Flores. El senyor Soujol formula breus observacions a la primera de les conclusions del senyor Gómez Flores, ampliant-les M. Alfred Baudon, de la Societè de Geographie et d'Etudes Coloniales de Marsella, i el senyor Garandini, acceptant-se l'esmena que figura en la conclusió definitiva. El senyor Corbella combat la conclusió quarta, presentant una esmena, a la qual formula algunes observacions el senyor Perpiñà, apoiant-les els senyors Soujol i Baudon, quedant finalment aprovada la conclusió tal com ve redactada pel ponent.

L'il·lustrat periodista don Claudi Atmetlla com ponent del tema vuitè, desenrotlla son treball versant sobre «Les collectivitats d'espanyols d'Amèrica i ses relacions amb Espanya». El treball del secretari de la Casa d'Amèrica d'aquesta capital és escoltat amb grans mostres d'aprovació. Al posar-se a discussió les proposicions que proposa el senyor Atmella, formulen algunes observacions els senyors Corbella, Gómez Flores, Perpiñà, Zabada (don Manuel) i don Angel Pulido, els quals demanen algunes aclaracions que'l ponent explana amb gran acopi de datos.

Es dona compte del tema desè, que versa sobre «Els missioners considerats com informadors comercials», de qual ponencia està encarregat don Marián Vendrell i Sala. El senyor baró de Bocard, terminada la lectura del treball de la ponencia, formula una encertada observació per a que'ls missioners no siguin exclusivament espanyols. Aquesta observació és acceptada per la ponencia, la qual modifica la conclusió en el sentit exposat.

Se sospèn la sessió a dos quarts d'una.

Quarta sessió

Secció científica

A dos quarts de cinc d'ahir tarde començà la quarta sessió amb la mateixa mesa presidencial que en la sessió anterior.

Don Lluis Marián Vidal donà compte de la seva ponencia sobre'l tema XIV que versa sobre «Antiguitat de l'industria i del comers revelada per la prehistoria».

Els congressistes que assisteixen an aquesta sessió, després de la lectura del treball del ponent, elogíen la seva labor i el feliciten xardorosament.

La presidencia diu que més que un tema és una conferencia el treball del senyor Vidal, i que per lo tant no ofereix materia discutible.

Els senyors Serra i Pagès de Buen i Carreras Candi formulen algunes observacions a la conclusió de dita ponencia, i finalment és acceptada una adició del senyor Pella i Forgas, a la mateixa.

Seguidament el senyor Vidal dona lectura del treball del P. Antoni Griera, que no assisteix a la sessió, del tema VII que versa sobre «La Geografía lingüística, el seu estat en les regions de la llengua catalana».

Impugna el treball del ponent el senyor Carreras Candi, lamentant l'ausencia d'aquell, per no poder extendre's en consideracions, que haurien de ser contestades.

El Dr. Parpal abunda en idèntiques manifestacions i defensa al ponent el senyor Serra i Pagès, considerant involuntaria la seva ausencia de la sessió.

Don August César Torres se mostra conforme amb les manifestacions del senyor Serra i es deixa en suspens adoptar acord sobre la conclusió del ponent.

El Dr. Parpal dona lectura d'una comunicació referent al tema XXI del doctor don Antoni Rubió i Lluch, catedràtic d'Historia de l'Universitat de Barcelona i president de l'Institut d'Estudis Catalans, que versa sobre «La descripció geogràfica de la Grecia Catalana».

Després de llegida aquesta comunicació és elegit president per a la sessió d'avui, dijous, don Josep Ricart i Giralt.

Són nomenats per a formar la ponencia que ha d'entendre en la disposició aclaratoria que per a l'aprovació de conclusions s'adoptà en la sessió preparatoria, els senyors Gumà, Jacas, Boada, Vidal i Torres.

Finalment s'adopta per a la següent sessió, o sigui la d'aquesta tarde, el següent ordre de discussió de ponencies: dels senyors Agudo, Osuna, Abarques de Sosten i Miquel i Planas.

Secció econòmica

A tres quarts de cinc se celebra la sessió de la secció segona, econòmica, constituint-se la mesa en la mateixa forma que en la sessió del matí.

El ponent del tema V que versa sobre «Geografía del comers», don Lluis Riera i Soler, desenrotlla el seu tema en una eloqüent improvisació, formulen una adició a les conclusions que presentà dit ponent, els senyors Salas Antòn, Roure, Rivera i Albert, impugnant-la el senyor Amengual.

Intervé en la discussió el senyor Zulueta, i finalment dits oradors se posen d'acord amb el ponent, per a modificar les conclusions.

El ponent del tema VI, don Ignasi Ribera i Rovira, llegí el seu treball que versa sobre «El Zollvereig peninsular i l'ibero-americanisme».

Després de la lectura del seu treball el senyor Ribera i Rovira llegí una comunicació de l'Unió Tapera de Lisboa, mostrant-se conforme amb l'Unió Duanera que entre França, Portugal i Espanya s'ha plantejat.

Posat a discussió el tema, formulen algunes observacions els senyors Amengual i Prats i Aymerich, aprovant-se aquestes amb una petita esmena del senyor Amengual.

Es elegit president per a la sessió d'avui el senyor comte de Lavern.

Se senyala el següent ordre del dia per a la sessió d'avui: Ponencies dels senyors Agarra, Graell, Boter, Maurel, Carreras Candi i Bosch.

Se deixà d'elegir la ponencia que ha d'entendre en la disposició aclaratoria per a l'aprovació definitiva de conclusions.

Secció colonial

Amb la mateixa presidencia que en la sessió anterior, actuant de secretaris els senyors Nadal i Gay, s'obrí la sessió a dos quarts de sis, donant-se lectura pel seu autor del tema que versa sobre «Maneres de reincorporar les colonies Safardites del mon a la vida intellectual, lingüística i econòmica d'Espanya, sa patria històrica», don Angel Pulido és escoltat durant el desenrotllo del seu treball amb grans mostres d'aprovació, acceptant-se sense discussió les conclusions de la ponencia. El doctor Daulon, de Marsella, apoia la idea de la ponencia explicant que lo que's fa a França està d'acord amb l'esperit d'aquella. El senyor Perpiñà, d'acord també amb els varis punts de la ponencia, proposà una adició a la conclusió V, a la qual contestà el doctor Pulido, acceptant tot lo que tendeix a ampliar l'esperit del seu treball, de complet acord amb la idea exposada pel senyor Perpiñà, com conseqüencia d'això quedà acceptada pel ponent i aprovada per la secció una nova conclusió.

El capità d'enginyers don Josep de Ribera, ponent del tema III, que versa sobre «Turales topogràfics en el territori de Melilla» dóna compte del seu treball de veritable trascendencia, aprovant-se per unanimitat la única conclusió que's presentà.

A proposta del senyor Gay és elegit per aclamació president per a la sessió d'avui el doctor don Angel Pulido. Ordre del dia per aquesta sessió: comunicacions de don Alfred Durand i don Eugeni Caputo.

Finalment és elegida la ponencia per a la presentació de les conclusions definitives.

Conferencia del Sr. Serra i Pagès

Anit, davant de nombrosa concorrencia donà l'anunciada conferencia al Paraninf de l'Universitat, el senyor Serra i Pagès.

Descrigué a grans trets l'atrassament en que restà la Geografía, com tots els coneixements en general de l'antiguitat clàssica amb l'invasió dels anomenats bàrbres, indicant alguns mapes que's posseixen de l'Edat Mitjana, que constitueixen una regressió a concepcions primitives del mon, amb mires exclusives a la predicació evangèlica. Donà una idea del mapa Mundi de mitjans del segle XI, procedent del Monastir de Ripoll, que fa poc se descubrí en l'Arxiu del Vaticà, que representa un pas d'avenç.

Tractà dels alarbs com a grans calculistes, citant a varis de nacionalitat espanyola, que contribuiren en gran manera al progrés de la Geografía.

Segons textes irrecusables del polígraf Raimón Lulio, els catalans del segle tretzè teníen ja ses cartes nàutiques i segons la opinió d'eminents tractadistes, a ells se deu el portulà normal del Mediterrani que copiaren les demés nacions i que continua en vigor fins quasi nostres dies en les cartes loxodròmiques Aquesta afirmació neix categòricament de Nordenskjöld en sa recent obra «Periplus».

Després de referir-se a la célebre carta pisana i a varis portulans, els més antics que's coneixen, però d'autor i data desconeguts, passà a descriure els cèlebres mapes de Dulcet, Jafuda, Cresques, Soler, Viladestes, Vallsecca, Bertran, Oliva, Prunes, Olives i els demés cartògrafs catalans en crescut nombre, les obres dels quals enriqueixen els arxius i biblioteques estrangers, atribuint-se, ademés, la paternitat d'alguns mapes. Descrigué, també, la brillant escola cartogràfica italiana, que compta amb nombroses i notables obres mestres.

Feu atinades observacions sobre del Renaixement i del canvi que s'operà en el món amb els grans descubriments marítims, obrint-se una nova era per a la cartografía i per a la civilització en general, ressenyà el paper importantíssim que desempenyaren els espanyols i portuguesos, tant pels datos valiosos aportats, com per ses exploracions i pel traçat de mapes, citant els més notables.

S'ocupà després en l'avenç que li tocà a la cartografía, impulsada, sobre tot, pels flamencs Mencator i Ortelius, advogant per la publicació d'una obra, ressenyant els descubriments dels espanyols i portuguesos, acompanyada de la documentació cartogràfica corresponent, i d'un glosari de les denominacions geogràfiques posades pels descubridors i canviades després pels estrangers.

Va rebatre amb gran quantitat de datos les opinions de que els italians foren els mestres de la cartografía dels catalans i de que nostres mapes fossin imitacions dels alarbs amb adopció per a l'Assia, dels noms citats per Marc Polo.

Senyalà quant s'ha exagerat a propòsit de la cartografía aràbiga, devent atribuir-se sos portulans del Mediterrani ben traçats a autors de l'escola catalana, especialment mallorquins o a simples copies d'aquells, citant, a l'efecte, el mapa de Joan Bertràn, del segle XV, que porta moltes llegendes traduides a l'alarb.

Acabà la conferencia advocant calurosament per la catalogació, estudi i reproducció de tots els mapes catalans que hi hà a Espanya i a l'estranger, no per interès de localitat, sinó d'alta conveniencia en l'ordre històric i geogràfic, car la brillant escola cartogràfica catalana es el fidel reflexe de l'esplendor de nostra civilització, que influí no poc en els destins del món.

Molts aplaudiments li foren tributats per la seva notable conferencia.

L'excursió a Montserrat

La excursió al Monastir de Montserrat, tindrà lloc el pròxim diumenge, dia 16 de novembre, en la següent forma i condicions:

Sortida de l'estació del ferrocarril del Nort, a les 8'20 del matí, i arribada a Montserrat, a les onze.

Tornada: Sortida de Montserrat, a les 15'5, arribant a Barcelona a les 18.

Preus, comprès tren i menjar.

Primera classe, 18 pessetes; segona classe, 14 pessetes.

Els congressistes que desitgin realitzar el viatge en automòbil pel seu compte, el preu del menjar és de 5 pessetes. Se prega als congressistes que deixin nota a les oficines del Congrés, abans de demà al migdia.

Els senyors que realitzin l'excursió en automòbil se serviràn formar l'expedició a la plaça de Catalunya, davant l'Hotel Colon, essent l'hora de sortida de dit punt a les 9'12 del matí.

Notes soltes

Entre'ls congressistes que prengueren part en la sessió primera de la Secció Científica, omitírem consignar al catedràtic don Odon de Buen, delegat de l'Institut Biològic Marí de les Balears.

—Ha regressat de Madrid el coronel d'infantería italiana Sig. Eugene Caputo, de Torino, qui ha sigut rebut en audiencia pel Rei.

—Per a pendre part en el Congrés, ha arribat el senador don Angel Pulido.

—El ministre d'Estat, marquès de Lema, ha designat per a que'l representi en les tasques del Congrés, al governador militar de Guinea, qui arribarà d'avui a demà.

—Demà arribarà don Lluis Palomo.

—Ha sortit el número 3 del «Diario» del Congrés, que acertadament dirigeix don Ernest Bach, incluint el resum de la tasca feta ahir, i notes soltes.

Programa per a avui

A les deu del matí: Primera sessió general per a l'aprovació definitiva de les conclusions acceptades per les seccions, en els dies 11 i 12.

A les 2'30 de la tarde: Visita col·lectiva a les obres del Port, reunint-se els senyors congressistes a les 2'15 en els baixos del Mundial Palace, a la Porta de la Pau, per a embarcar-se en les «golondrines» disposades per a dita visita.

A les cinc de la tarde: Quinta sessió de les seccions primera, segona i tercera.

A les 9'30 de la nit: Gran Festa Musical Catalana, en el Palau de Belles Arts, cedit galantment per l'Ajuntament.

NOTICIES

DE BARCELONA

Els moços d'Esquadra de Monistrol comuniquen haver capturat a un veí que havía disputat amb un altre i després el buscava amb una pistola a la mà.

Els del port han enviat a fer quinzena a un lladregot sorprès rodant entre les mercaderíes dels molls.

-Gofrenata de Viñas i C.ª
Se troba de venda a tots els colmados.

Una portera del carrer den Rauric, 7, va donar compte de que li havíen près una màquina de cusir sense que'l lladre tingués l'atenció de deixar 3 ptes. que hi havía a un calaix.

— CONYAC BARBIER és el millor.

Un subjecte de 32 anys, indomiciliat, que rodava pel mercat de Santa Catarina, va engrescar-se amb un cistell de rovellons esplèndids, i no va poder resistir la tentació d'agafar-lo i, fugir.

Però la vendedora tampoc va poder resistir a la tentació de cridar, atraient a dos agents de Seguretat, els quals van agafar al lladre, li van fer deixar els bolets i van dur-lo al Jutjat.

—Proveidora dels Grans Hotels. Jonc esmaltat. Fàbrica, Passeig de Gracia, 115.

Telefonemes detinguts per no trobar als destinataris:

De La Garriga, a Torras, Banys Nous, 13, tercer primera.—De Girona, a Dr. Pere Sala, Corts, 545, primer.—De Madrid, a Monseti, Bonsuccés.

— Per a la curació dels herpes el millor remei és l'ús del ROB-XARRIE

Han rebut el grau de llicenciat en Medecina i Cirurgía, en aquesta Universitat, don Antoni Ribalta Vilaplana, farmacèutic, de Masnou, i don Joan Ademà Abadía.

En la vetllada de moda que donarà la «Tertulia Barcelonina» avui, dijous, en el Teatre Principal, se posarà en escena el preciós drama d'Henri Bataille «La verge boja», en qual desempenyo se distingeix notablement la primera actriu donya Emilia Baró.

CARNE LÍQUIDA
del Dr. Valdés García de Montevideo
ES EL MEJOR
TÓNICO-RECONSTITUYENTE
para ANEMIA, TISIS, CONVALECENCIAS etc.

Amb destí a les classes de Dibuix de manyans de màquines de l'Escola Elemental del Treball, s'han rebut de les cases La Maquinista Terrestre i Marítima i Vallet i Fiol donatius d'elements maquinals amb els quals s'està formant una col·lecció completa de models per a les modernes ensenyances que's donen a dita Escola.

Es té noticia de que altres tallers se proposen seguir l'exemple de les dues cases esmentades.

—Neurastenia anemia, debilitat general, sa curació amb Miogenol. Demani's farmacies.

El Butlletí Oficial Eclesiàstic del Bisbat de Barcelona publica en el seu darrer número el següent sumari:

«I. Circular de Su Excia. Rdma. ordenando se celebren públicos sufragios por el alma del Excmo. Sr. D. Alejandro Pidal y Mon.—II. Discurso de nuestro Excmo. Prelado en la fiesta de la Caridad celebrada por la Academia de la Juventud Católica de esta ciudad.—III. Una poesía del Papa.—IV. Nombramientos.—V. Crónica diocesana.—VI. Octava peregrinación a Tierra Santa.»

—*Detective.* R. Juilbert (Director de L'Humanité), per assumptes particulars i consultes, Provença, 250 (xalet), cant.ª Balmes.

La Junta Directiva de l'Associació Catalana d'Estudiants ha quedat constituida després de l'elecció de càrrecs, bienal, en la següent forma: President, don Ramón Abadal; vis-president, Escudí i Pujol; secretari, Ortinez; vocals: Vidal de Llobatera, Pumarola, Baranera, Duràn de Ocón, Vila Miravitlles i Coromines, en representació de les distintes Facultats i Escoles especials.

—Fosfo-Glico Kola-Lecitinat, cura neurastenia. B. Domènech, Rda. S. Pau, 71.

El Consell Regional de l'Unió de Viticultors de Catalunya celebrà reunió el dimars últim, presidint el senyor marquès de Camps.

S'acordà consignar en acta un vot de gracies al senyor Torras i Rodó per sa gestió durant el temps que ha desempenyat la presidencia.

Se donà compte de la campanya de persecució del frau en sos diversos aspectes, i de l'efecte moralitzador que produeix.

S'acceptà en principi el dia 12 de desembre com data de celebració de la reunió del Consell d'Administració de la Federació Vitícola del Nordest d'Espanya. La reunió serà a Saragossa.

Se canviaren impressions respecte l'Assamblea general ordinaria de la U. V. C. que deu celebrar-se en abril pròxim, nomenant-se als senyors marquès de Camps, Torras, Mata i Jordà per a que formin la comissió gestora.

S'acordà visitar al nou governador civil demà dijous, i eixmateix visitar corporativament a la senyora viuda de don Josep Puig de la Bellacasa, per a testimoniar-li el dolor de l'Unió per la pèrdua de tan benvolgut patrici.

Se prengueren altres acords de caràcter intern i s'aixecà la sessió.

— Dilluns pròxim ganga en cassos EL ALUMINIO. Ronda de Sant Antoni, 68.

Ahir es va celebrar Sínode per a la renovació de llicencies ministerials, formant el tribunal, el canonge doctor Puig, don J. M. Elías, catedràtic del Seminari, i don Vicens Amat, rector de Sant Josep i Santa Mònica.

—El millor Regal. Una batería de cuina EL ALUMINIO, Rda. de Sant Antoni, 68.

Durant la darrera guardia al Palau de Justicia s'han instruit 19 diligencies, ingressant als calaboços 2 detinguts.

L'alimentació dels malalts de l'estómac

Generalment prenen molta llet, i bastants d'ells no la poden digerir. Son aliment ideal és el «GLAXO» (llet de vaca apropiada a l'estòmac humà) de digestió facilíssima i poder nodritiu meravellós; el «GLAXO» près en lloc de llet, treu el dolor i normalitza la digestió; cura la diarrea, per crònica i forta que sía, a qualsevol edat; treu els vòmits de les embraçades i refà les forces de vells i convalecents; és la última paraula de la ciencia de l'alimentació, que cría més forts als nois que cap altre aliment. Els resultats es veuen immediatament. Venda en Farmacies, Drogueríes i botigues de queviures.

Dipositaris: Fill de J. Vidal i Ribas, Dr. Andreu i Viladot, J. Uriach i C.ª i Vda. Alsina. Representant: Servià, Carme, 23, segón, segona.

Ahir a les set del vespre, al passar per la carretera de Mataró, cantonada al carrer de Catalunya, una tartana en la que hi anaven les senyores Casas i Jover, els foren disparats tres trets d'arma de foc, causant les bales alguns desperfectes al vehícol.

— No compreu Lavabos, Banys, Vaters, etc., etc., sense abans visitar la gran exposició de la casa Lacoma G. Passeig de Sant Joan, número 44. Preus ventatjosos.

Ha sigut suspès de sou el guardia de seguretat que acompanyà ahir a l'Hotel el detingut Rubio, fugint-li aquest després.

El fugitiu no ha sigut encara trobat per la policía.

—¿No sabeu lo que és JUGO WINN? Es un específic modern per a curar el dolor de l'estòmac.

Ahir al matí es van celebrar, a la Basílica Catedral, solemnes funerals per a l'ànima del difunt ex-president del Consell don Alexandre Pidal i Món.

Va celebrar en l'ofici el canonge don Eufemi Rodríguez, cantant una missa gregoriana el chor de xantres.

Al fúnebre acte van assistir el capità general senyor Weyler, l'alcalde senyor Sagnier, el secretari del Govern civil senyor Die i Mas, aquest representant al senyor Andrade, des del presbiteri; i don Pius Valls, en representació del senyor Prat de la Riba, des del chor. Van assistir també a l'acte, el president de l'Audiencia senyor Serantes i el fiscal senyor Rives, el senyor Eulate i el Capítol Catedral.

Al final de la missa va cantar-se una absolta donant-se l'acte per acabat.

Ahir a la tarde, l'escolà major de Sant Pere va denunciar al municipal número 514, que una de les dònes que capten a la porta, havía sigut vista apoderant-se de dos tapets d'altar i dos candelers de vidre.

El municipal va anar a l'iglesia i va interrogar a la dòna, la qual va negar haver comès furt de cap mena.

Poc convençut el municipal, va escorcollar el fato de la captaire, i, entre mig de draps i rosegons de pà, hi va

Tabletas Bayer de Adalina
Indispensable à todos los que sufren de Jnsomnio, Nerviosidad, Estados neurasténicos, Disgustos, contrariedades, angustia.

trobar els candelers i els tapets.

La dòna, que's diu María Vila Pino, de 33 anys, sense domicili, va ser posada a disposició del jutjat.

Una minyona de servei, Pasquala Belenguer, de 18 anys, habitant a casa dels seus amos, Provença, 185, segon, a poc d'haver sortit ahir vespre de casa seva fou atropellada per una bicicleta i resultà amb la cama esquerra fracturada.

El ciclista logrà escapar.

Ahir, a quarts de set del vespre, uns transeunts que passaven pel solitari carrer de l'Escurial (Gracia), trobaren a una noia estesa a terra, sense sentits.

Van portar-la al dispensari de Gracia, on li van ser apreciades una pila de contusions a varies parts del cós.

Maniefstà dir-se María Mezquita, de 19 anys, habitant com rellogada al carrer den Xifré, i en quant a les lesions, digué que s'havía estimbat per un terraplè, degut a la fosca.

En vista del seu estat delicat, el metge la va fer portar a l'Hospital Clínic.

Ahir van continuar els exercicis d'artillería de costa, remolcant el blanc per als disparos, el remolcador «Montserrat».

Al'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la Dóna, avui, dijous, a les set del vespre, el doctor don Antoni Rubió i Lluch, donarà començament a les Converses instructives de Literatura, continuant després tots els dijous no festius, de set a vuit.

La classe de Cuina pràctica, baix la direcció i amb l'important concurs de M. Pinee, va donant-se en aquesta institució amb èxit creixent, felicitant-se de haver implantat una ensenyança de resultats tan útils i positius per a tots.

- 10 cts. Lectura Popular 10 cts.
Avui. *Poesies*, per Anicet Pagès de Puig.

A l'Ateneu Obrer del districte II hi tindrà lloc una festa teatral còmica diumenge, a la vetlla, representant-se la obra en tres actes i en prosa del nostre bon amic Graells Castells «Com s'enreda la troca» i la joguina «El Pronunciament» den J. Piquet.

Aniràn dirigides pel concient aficionat don Pere Casals, acompanyant-lo en l'execució els millors elements del quadre de la casa.

L'Academia d'Higiene de Catalunya celebrarà sessió ordinaria demà, divendres, a dos quarts de deu del vespre.

Figuren a l'ordre del dia el nomenament de dues comissions per a formular dictàmens i l'estudi de la ponencia sobre ninxos de lloguer.

Tribunals.—Senyalaments per a avui, dia 13.

Audiencia Territorial.—Sala primera.—Preparació major quantía, M. Puig contra F. Balmes.

Vista d'un interdicte, F. Barnils contra V. Salomó i J. Rodó.

Sala segona.—Inhibició. M. Marquès. Incident, F. Aguilar contra Ramon Manau.

Audiencia Provincial.—Secció primera.—Orals per estafa contra X. X.; per lesions contra M. G.; per danys contra J. C.

Secció segona. — Tres orals per furt contra G. M. i altres; E. B., i M. M.

Secció tercera. — Jurat per escàndol públic contra J. M.

Telegrames rebuts a Telègrafs i detinguts a dita oficina per no trobar als seus destinataris:

Montevideo, Carles Ray, passatges, premis Duca Abruzzi; Sama, Hilcher; Girona, fèrria, Francisco Solis, sargent de la guardia civil, Estació de França; Talcach, Farrés, Sagrada Familia; Saint Jean Sosne, Casafranca; Roma, Amely Deprato Estén; Nodlenaargan, Albarrosa, Barcelona; Valencia, enllaç, Francisco Payà Real; Arèvalo, Salvador Rius, Fonda la Palma, Tallers, 15; Mahó, Frosso, Lista.

L'Institut d'Estudis Superiors, començarà la present setmana un curs de idioma alemany per a senyoretes, gratuit, a càrrec d'una distingida professora.

Estant ahir reunides les tres comissions permanents d'Hisenda, Foment i Governació, l'alcalde nou, que és president de totes, si bé habitualment no les presideix mai, entrà al despatx de cada una d'elles a fer la visita de cortesía.

La comissió d'Hisenda tractà ahir de l'instancia presentada pels propietaris de cases que treuen als pòrtics del mercat de Sant Josep, els quals, alegant que tenen dret d'accés al mateix, s'oposen a tot projecte de tancar-lo.

Ha dit la comissió que, abans de tot, és precís que exhibeixin els títuls de propietat i aclarir aquest punt, després de lo qual pendrà una resolució.

Ademés, aprovà les bases de legalització dels llocs dels mercats, i acordà sobastar les obres que manquen fer al mercat central de peix, al de Sant Josep i a l'Abacería.

El senyor Abadal ha reclamat els expedients d'obres fetes sense permís a varies cases del passeig de la Diputació, Salmerón i algun altre, els quals seràn sotmesos a la comissió de Foment a fi de que adopti els acords pertinents.

Van acudir ahir, citats per la comissió d'Ensanxe, els propietaris interessats en la construcció d'una plaça al carrer den Casanova, davant de l'Hospital Clínic.

La comissió va escoltar el punt de vista que van exposar i les observacions que van fer, i resoldrà en definitiva.

La comissió de Foment, a l'aprovar l'expedient del camí o passeig de Santa Eularia amb el manicomi i després amb la carretera de Fogàs, ha resolt que tingui a tot arreu la mateixa amplada.

Ha acordat, ademés, instar a Hisenda que posi dos fanals al carrer de la Providencia, passar a informe tècnic el projecte d'enllaç de Gracia i Horta pel Guinardó, i pressentar dictamen adjudicant al Foment d'Obres la construcció de l'asfaltat dels carrers de Rivadeneira, Avinyó i Baixada de Sant Miquel, i resoldre a la sessió vinenta lo referent a l'asfaltat de les Rambles.

La comissió d'Hisenda ha donat un vot de confiança a l'alcalde, per a que, mentres duri la vaga de venedors de gallina, s'autoritzi als concessionaris de tots els mercats que vulguin vendre l'expressat article per a que puguin efectuar-ho en les degudes condicions.

DE FORA

Entre'ls periodistes sabadellencs ha causat certa sorpresa el fet de que en el dinar ofert al director de «La Tribuna» i «El Dia Gráfico» don Jaume d'Argila, s'hi fes constar per part d'un tal senyor Paulet l'adhesió de l'Associació de la Premsa d'aquesta ciutat.

No sabem si aquest senyor Paulet estava autoritzat per a fer-ho, mes si que podem assegurar que molts dels socis d'aquesta entitat no deuen haver-ho vist amb bons ulls.

De l'Associació de la Premsa, en són fundadors, entre altres, el celebrat poeta don Manuel Ribot i Serra, don Miquel Duràn i Tortajada, don Joan Costa i Deu, don Ramón Torner i Tort, don Joan Bta. Vives i molts altres, cap d'ells disposat a manifestar la seva adhesió a un homenatge cursi, i menys quan l'homenatjat és un home que tan palesament ha demostrat la seva antipatía a la nostra terra.

No pierden embotelladas por emerger FRIAS las aguas más eficaces del
VALLE de VICHY
fuentes SAINT-LOUIS
St. Yorre cerca Vichy (Francia-Allier)
CURAN de VERDAD a DOMICILIO
ESTÓMAGO-HÍGADO-RIÑONES

HOMENATGE INTIM

El dilluns a la nit, al R. Martin es farà un sopar íntim que ofereixen al regidor electe i benvolgut amic Jaume Bofill i Matas sos companys de la Joventut Nacionalista. S'inscriu a la Secretaría de la Lliga Regionalista.

Del Marroc

(PER TELEFON)

La organització judicial

Madrid, 12, 9'15 nit.

Aquesta tarde s'ha reunit en el ministeri d'Estat, baix la presidencia del ministre, senyor marquès de Lema, la comissió d'organització judicial al Marroc, la que proposarà al Govern la organització que s'ha de donar als tribunals de justicia en nostra zona d'influencia, de conformitat amb lo estipulat en l'article 24 del tractat hispano-francès, i marcarà les regles de procediment que s'han d'observar davant de dits tribunals.

S. A. el Jalifa del Marroc ha dictat un Dahir reglamentant la explotació de les industries elèctriques al Marroc.

Aquesta disposició apareixerà en el Botlletí de la zona del Marroc el 14 del corrent.

Telegrames oficials.—Agressió

Larache.—Comandant general a ministre de la Guerra.—Avui ha marxat a Cuesta Colorada el quefe del batalló de Figueres amb tres companyies, on ha rellevat a les tres de Wad-Ràs que guarnien dita posició i en la de Rsait se rellevaren també els d'ambdós batallons. Reunit axís Wad-Ràs regressarà a Arcila per a quedar establert en el campament de Aox.

Sense novetat.

Ceuta.—Comandant general a ministre de la Guerra.—Aquesta tarde a les dues, ha sigut agredida la parella de centinella del reducte de Axfa-Sur, resultant mort un i ferit l'altre.

Han sortit forces en immediata persecussió dels agressors, conseguint evitar que s'apoderessin del ferit.

Sense altra novetat.

A l'estranger

DE FRANÇA

Víctima de l'avició

París 12, 1'35 tarde.—Villaconblay.—El capità aviador Lagarde se preparava per a aterriçar i quan era a cinc metres de terra, un remolí de vent ha fet caure bruscament l'aparell, quedant l'aviador sota'l motor, d'on ha sigut extret cadavre.—Havas.

Defunció

Paris, 12, 8'10 nit. — A dos quarts de una de la tarde ha mort sobtadament el general Bernabé Planas, ministre de Venezuela a França i Espanya.—Havas.

Remerciament

Paris, 12, 8'45 nit. — Amb motiu de la reobertura del Consell general del Sena, el seu president M. Quentin, ha pronunciat un discurs en el que ha remerciat a l'Ajuntament de Madrid les atencions dispensades als delegats parisencs que van acompanyar a M. Poincaré en son recent viatge a Espanya.—Havas.

En llibertat

Paris, 12, 9'17 nit. — Melun. — En atenció al seu estat de salut, s'ha decretat la llibertat provisional del maquinista detingut amb motiu de la catàstrofe ferroviaria del dia 4 d'aquest mes.—Havas.

Condecoració

Paris, 12, 11'40 nit.—M. Barthou ha imposat, en presencia de tots els artisstess del Teatre Francès, la placa de gran oficial de la Llegió d'Honor a M. Jules Claretie.—Havas.

Detenció

Paris, 12, 11'47 nit.—Lyon.—Ha sigut detingut a Malta l'agent de canvi i Borsa, Guision, que havía fugit, després de desfalcar tres milions de francs.—Havas.

Accident d'aviació

Paris, 12, 10'50 nit. — Versailles. — L'aviador Seguin ha caigut, fracturant-se les dues cames.

El seu mecànic ha resultat amb fractura de la columna vertebral.—Havas.

DE MÉXIC

Ciutat destruida

Paris 12, 11'30 matí.—Nova York.—Es diu que la ciutat de Nogales, aon tenía establert el quarter general el quefe revolucionari general Carranza, ha sigut destruida.—Havas.

Episodi de la revolució

París, 12, 11'57 nit.—Mèxic.—A Musquis els revolucionaris han matat i mutilat a 14 soldats federals que durant 24 hores havíen oposat heròica resistencia.—Havas.

DEL PERU

Terratrémol

París, 12, 1'41 tarde.—Nova York.—Comuniquen de Lima que allí s'han rebut noticies oficials donant compte de que un terratrèmol va destruir el divendres darrer la ciutat de Abancay.

Se diu que hi hà més de 200 morts.—Havas.

El terratrèmol

Paris, 12, 11'25 nit. — Lima. — Se confirma que'l terratrèmol del divendres passat ha destruit quasi tota la ciutat de Abaucay.

Són innombrables els edificis enfonzats.

A Abaucay el terratrèmol ha ocasionat més de 100 morts.

El terratrèmol ha destruit també deu petites poblacions de la provincia de Apurinac, causant 120 morts.—Havas.

D'ITALIA

Espionatge

Paris, 12, 10'48 nit. — Roma. — Acusats d'espionatge han sigut detinguts el professor Menozzi i el sargent de cavallería Petriglia.

En Menozzi ha confessat els fets que se li imputen.

En Petriglia, al domicili del qual s'han trobat plans de mobilització de la cavallería en cas de guerra, aforma que és ignocent.—Havas.

D'AUSTRIA-HONGRIA

L'emperador

Paris, 12, 9'25 nit. — Viena. — L'emperador Francisco Josep, que disfruta de salut excel·lent, ha rebut aquest matí al comte de Bertchold, amb qui ha celebrat una llarga conferencia.—Havas.

D'ANGLATERRA

Conferencia

Paris, 12, 11'50 nit.—Londres.—Mr. Buxton, president de la «Board Of Trade» ha obert solemnement la conferencia sobre seguretat en el mar.—Havas.

D'ORIENT

Aliança

París 12, 11'40 matí.—Berlin.—El «Lockal Anzeiger» diu que als centres diplomàtics se preveu la formació d'una aliança entre Rumanía, Grecia i Montenegro.

Aviat se reunirán els homes d'Estat de dits països.—Havas.

MES TELEGRAMES I TELEFONEMES DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

La «Gaceta»

Madrid, 12, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Disposant que dintre de la segona quinzena del mes actual se publiquin els anuncis per al suministre de subsistencies i aquarterament en el ram de Guerra.

Reials ordres resolent expedients incoats en virtut d'instancies sol·licitant exempció de l'impost que grava els bens de les persones jurídiques. Entre aquestes hi hà els següents Montepíos: del Sant Angel Custodi, de la Sagrada Familia, de Sant Pelegrí, de Sant Jaume Patró d'Espanya, de Nostra Senyora del Pilar, El Porvenir de la Humanitat, de Nostra Senyora de la Consolació, de Nostra Senyora del Sermó del Carme, de la Vera-Creu, de la «Luz de Socorro» i de Nostra Senyora de la Misericordia, tots ells de Barcelona, i La Fraternitat Cassolense, de Sant Gervasi de Cassoles. A tots ells se'ls eximeix de l'impost.

Resolent expedient incoat en virtut de instancia del president del Foment del Treball Nacional de Barcelona, sol·licitant se declari que els magatzems de fàbriques acullits als beneficis de l'article 43 del reglament de la contribució industrial, no necessiten tenir en magatzem una quantitat d'existencies determinada mentres no dediquin el local a altra classe d'articles i industries. Se resol que no procedeix modificar l'esmentat article.

Resolent instancia de varis mestres que sol·liciten posar substituts per a estudiar en la Escola superior del magisteri. Se resolen afirmativament.

Disposant que el catedràtic d'àrabe de la Escola de Comerç de Barcelona senyor Alarcon, queda afecte a la Junta d'ensenyança del Marroc.

Les Corts i les pròximes eleccions

S'assegura que el president del Consell i el ministre de la Governació estàn disposats a disoldre les actuals Corts a últims de desembre.

Amics intims del senyor Dato diuen que aquest se proposa efectuar les eleccions ajustant-se a les més pures pràctiques angleses, per a lo qual el Govern mateix anirà a posar-se en contacte amb el cos electoral per medi de la propaganda oral, difonent en provincies les doctrines conservadores, aixís com les principals afirmacions que constitueixen el programa del Govern.

Potser s'iniciarà aquesta campanya pel mateix senyor Dato, realisant un acte de caràcter popular, que encara no se sab quin serà.

L'amfitrió reformista

Gijón.—En el restaurant dels Camps Elisseus i presidit per don Melquíades Alvarez, s'ha celebrat un banquet en honor dels candidats reformistes derrotats en les últimes eleccions.

El senyor Alvarez els ha ofert el banquet i ha pronunciat un discurs dient que tant com celebrava el triomf del reformisme lamentava la derrota de la Conjunció republicana-socialista, perque necessita que hi hagi un fort partit republicà, que servís d'estímul als reformistes, ja que ell necessitava apoiar-se sempre en la esquerra, mai en la dreta.

Ha exigit als seus correligionaris que no s'ensanyin amb els vençuts, sinó que procurin atreure-se'ls per a fer obra democràtica i progressiva.

Ha traçat després un veritable programa municipal, que deuen seguir els regidors reformistes, portant com bandera una escrupulosa moralitat, de lo contrari serien expulsats del partit.

El discurs ha sigut ovacionat.

A les dotze de la nit ha tornat el senyor Alvarez a Oviedo en automòbil, per a marxar demà, en el tren correu, a Madrid.

Funerals den Canalejas

Madrid, 12, 2 tarde.

A les onze del matí s'han celebrat els funerals per l'etern descans de l'ànima del senyor Canalejas, a la iglesia de Sant Geroni.

El temple era cobert amb draps de vellut negre, brodats d'or.

En el centre de la creu del temple s'ha aixecat el túmbol de un sol cos cubert també amb draps de vellut negre, brodats d'or.

Ha oficiat el rector de la iglesia, assistit per tota la clerguecía de la parroquia.

La capella ha interpretat la missa de Perosi.

Al voltant del cadafalc s'hi havien col·locat set corones: en el centre una hermosíssima de pensaments que el partit lliberal dedica al seu malaguanyat president.

La presidencia la formaven els senyors Dato, el fill major del senyor Canalejas, Azcárraga, García Prieto, Alonso Castrillo, Inclán, Romanones, Villanueva, Bergamin, Navarro Reverter, general Luque i Maura.

En el centre i en bancs paral·lels a lo llarg de la iglesia hi havía nombrosos diputats i senadors de tots els partits polítics.

Darrera de la presidencia i en altres bancs molts altres polítics de tots els partits i nombrós públic.

Acabada la missa i les absoltes, els assistents han desfilat per davant de la duquesa de Canalejas, a la qual acompanyaven la viuda de don Lluis Canalejas, la comtesa de Romanones, la marquesa de Alhucemas i la senyoreta de Villanueva.

Els senyors comte de Romanones, Barroso, Cantos i algunes senyores han besat al fill gran del finat.

Després d'això s'han traslladat en sa majoría al panteó de Atocha.

El sepulcre estava cubert de flors naturals enviades de Valencia i varies corones.

Mentres esperaven la corona que el partit lliberal ha dedicat a l'insigne mort se deia que anaven a parlar en Romanones, en García Prieto i l'Amalí Jimeno per a declarar la unió del partit, però desseguida s'ha advertit que no hi havía tal corrent, ja que'l comte de Romanones conversava amb els seus amics que'l rodejaven i el marquès de Alhucemas en un altre costat feia lo mateix amb els seus.

A l'arribar la corona s'ha produit un moment d'espectació en tots.

El comte de Romanones i el marquès de Alhucemas han agafat les cintes de la corona que portada per un uixer del Congrès ha sigut col·locada en el centre del sepulcre.

Un moment han permanescut tots rodejant el sepulcre den Canalejas, esperant els discursos, però no hi ha hagut més impressions que les que han fet els fotògrafs amb les seves màquines, que són moltes.

En silenci han desfilat tots, dirigint-se a la porta del cementiri per a pujar als carruatges. A l'arribar a la porta s'han despedit fredament els senyors comte de Romanones i García Prieto.

La impressió, doncs, no cal dir-ho, és que els lliberals no s'han unit.

Consellers d'Estat

Madrid, 12, 4'15 tarde.

El quefe del Govern ha posat aquest matí a la firma del Rei els decrets nomenat consellers d'Estat als senyors Dominguez Pascual, García Prieto i Dàvila.

Governador del Banc

El ministre d'Hisenda ha sotsmès a la firma regia el Decret nomenant governador del Banc al senyor Dominguez Pascual.

Lo que diu en Dato

Des de Palau, després de despatxar amb el Rei, s'ha dirigit el president del Consell a l'iglesia dels Gerònims per assistir als funerals en sufragi del senyor Canalejas.

El senyor Dato ha expressat a la viuda del malaguanyat estadista, en nom del Rei, la renovació del testimoni del dol del monarca per la pèrdua d'ún dels homes més eminents de l'Espanya actual.

Terminats els funerals el senyor Dato s'ha traslladat a la presidencia del Consell on ha rebut varies visites, entre elles la d'ún dels germans Mannesmann.

Al conversar amb els periodistes ha dit el senyor Dato que'l Govern segueix preocupant-se del conflicte de Riotinto. El governador de Huelva gestiona que els obrers redueixin en lo possible les seves peticions i que la companyía faci els majors esforços per aproximar-se a les peticions dels vaguistes. També recomana calma a uns i altres.

Segons noticies oficials de Huelva el company Perezagua ha marxat a Riotinto ignorant-se l'actitut en que's col·locarà.

A l'anunciar que a les cinc de la tarde se reuniría el Consell de ministres, un periodista ha preguntat al president si s'ocuparien de quelcom relacionat amb l'apertura o disolució de les Corts.

El senyor Dato ha dit que nó, car tenía altres problemes més urgents de que ocupar-se el Govern, com són els del Marroc, els d'Hisenda, lo de Riotinto i les peticions dels representants de Catalunya.

Aquest Govern—ha afegit el senyor Dato—no aborda ara la qüestió de les Corts, perque ell no té la culpa de que durant un any sols hagi celebrat el Parlament 11 sessions.

Adverteixi's que'ls lliberals vingueren al poder en octubre i les Corts no s'obriren fins el mes de maig següent. No hi hà, doncs, raò per a exigir-nos premures que ningú ha tingut.

Respecte als propòsits que s'atribueixen al Govern de posar-se en contacte amb el cos electoral abans d'anar als comicis, per a propagar les idees conservadores davant l'opinió, ha dit el senyor Dato que en efecte aquest és el propòsit seu, encara que no és cert que ell hagi d'iniciar la campanya prenent part en un miting.

Fa cosa d'un any—ha afegit el president—en una conferencia que vaig donar a la Joventut conservadora, vaig exposar la conveniencia de que'l nostre partit celebrés mitings, per a posar-se en contacte amb el poble, lo mateix que fan altres partits polítics, tant de l'esquerra com de la dreta. Nosaltres tenim més fè en la opinió que en els anomenats resorts electorals, i com que ademés tenim fè en els nostres ideals polítics, crec que devem propagar-los.

Ha acabat el senyor Dato aquesta part de la seva conversa amb els periodistes afirmant que, digui's lo que's digui, no s'ha acordat encara la data de publicació del Decret de disolució de les Corts.

Després ha ratificat el senyor Dato que els Reis sortiràn cap a París i Viena amb el sud-esprés del diumenge, arribant el dilluns, a la nit, a París, aon passaràn dos o tres dies.

Tant a França com a Austria permaneixeràn de rigorós incògnit.

Lo que diu en Sanchez Guerra

Comentant el ministre de la Governació les declaracions del comte de Romanones, en les que s'indica la conveniencia de que les actuals Corts no tornin a reunir-se i de que so reuneixin les noves pel mes de janer vinent, ha dit que'l Govern actual, com major d'edat que és, s'administra tot sol, sense tuteles de l'acera d'enfront ni del veinat, acceptant la responsabilitat dels seus actes, en els acerts i en les equivocacions.

Ha recordat que'l 21 d'octubre de 1909 va tenir lloc al Congrès la sessió que va produir la crisi i la pujada al poder dels lliberals, els quals no varen reunir les Corts fins el mes de juny. Ara el tracte que se'ns vol donar és que havent-nos encarregat del poder el 27 d'octubre reunim les Corts pel janer. De manera que és de 6 dies la diferencia de dates en que en 1909 i 1913, respectivament, s'encarregaren del poder els lliberals i els conservadors; i es vol que nosaltres reunim les Corts pel janer quan ells no ho varen fer fins al juny. Una diferencia de 6 mesos és molta usura.

Reunió del Consell

Madrid, 12, 9'15 nit.

Després de les cinc s'han reunit els ministres en Consell en el ministeri de la Governació.

A l'entrar han sigut molt breus en ses manifestacions.

En primer terme examinaren els resultats de les passades eleccions.

El general Echagüe ha anunciat que va a dictar una R. O. per a que s'incorporin als regiments de León i del Rey els reclutes que falten.

El ministre d'Estat ha dit que portava un projecte de Decret per a obrir un concurs per a adjudicar el servei de Comunicacions del Golf de Guinea.

Finalment, el marquès del Vadillo ha dit que portava varis expedients d'indult de penes lleus.

Convinació diplomàtica

Es gairebé segur que abans que el Rei emprengui el seu viatge a Viena firmarà varis Decrets referents a una combinació diplomàtica, entre els que figuren els nomenaments de subsecretari d'Estat, embaixador prop de la Santa Seu, embaixador a Sant Petersburg i altres.

Foc intencionat

La direcció de les mines de Riotinto ha enviat a la premsa el següent telefonema:

«A pesar de lo circulat en la premsa respecte a l'incendi del pou «Alicia», que diu fou casual, segons informe de l'enginyer de mines ha sigut intencionat, provant-ho les senyals des del poblat de Atalaya, fins a la galería curta de Sant Dionis que comunica'l referit pou amb el setè pis.

Això pot comprovar-se per declaracions preses pels jutges d'instrucció i municipal, la guardia civil, obrers i empleats de la empresa i per l'informe de la quefatura de Mines, que diu:

No pot ser un fet casual dit incendi per ser la causa indiefreut a les propietats de la massa de pirita i de no existir aquesta fins al pou 18.»

La companyía desitja saber qui sigui autor o autors de l'incendi, perque dit fet priva de treballar a 2.500 obrers.»

El monument den Canalejas

Les quantitats inscrites fins a la data en el compte corrent obert al Banc d'Espanya per la comissió executiva del monument a don Josep Canalejas, arriben a la suma de 136.594'45 pessetes.

Firma a Hisenda

El ministre d'Hisenda ha sotsmès a la firma règia varis decrets fixant el capital pel que han de tributar varies societats estrangeres entre les quals hi figura el Banc Trasatlàntic Alemany.

El casco del «Peral»

La viuda de Isaac Peral ha dirigit una carta a «El Imparcial» demanant que no's cumpleixi l'ordre del ministeri de Marina que mana destruir el casc del submarí «Peral», i diu que si aquest prec no és atès demana que se li posi preu al casc i ella demandarà dels Comitès Peral d'Amèrica que donin el diner o adquireixin el casc del submarí.

L'alcalde de Barcelona

Diu «La Correspondencia de España»:

No sols els informes del governador de Barcelona, sinó també els de caràcter particular que ha rebut el Govern, convenen en que ha sigut vist amb gran simpatía el que hagi anat a l'alcaldía d'aquella capital el senyor Sagnier.

Lo que diu en Suárez Inclán

Oviedo. — En el palau de don Sabí Mantas s'ha celebrat un banquet en honor del senyor Suarez Inclàu.

A l'hora dels brindis ha fet les següents manifestacions:

Milito en un partit que acaba de deixar el poder amb la seguretat de que serà el que turni amb el conservador que ara està en ell.

Concertarem les disposicions d'ordre espiritual amb la garantía de la sanció romana i sense menyspreu del poder civil, però no oblidant que la majoría dels espanyols tenen arrelades creencies catòliques que mereixen el respecte dels governants.

Consell de ministres

Madrid, 13, 12'30 matinada.

El Consell ha acabat a dos quarts de vuit.

Ha comensat donant compte el ministre d'Estat de la situació de Mèxic i de les gestions que pel nostre representant s'han fet per amparar a les persones i interessos dels súbdits espanyols.

S'ha designat una ponencia composta dels ministres de Foment i Estat per a estudiar la manera de que Espanya assisteixi a la exposició de Panamà, que ha de celebrar-se en l'any vinent.

El ministre de Gracia i Justicia ha donat compte de quatre expedients d'indult de penes lleus.

Amb informe favorable han sigut aprovats pel Consell.

Ha donat també noticia de la designació per a primat de l'episcopat espanyol a favor de l'arquebisbe de Valencia, senyor Guisassola.

El de Guerra ha sotmés a l'aprovació dels seus companys dos expedients d'arrendament de deveses i ha afegit que havía ordenat la incorporació al regiment del Rei, que està a Ceuta, dels soldats de quota que's troben a Madrid.

Ha donat també noticia als seus companys dels últims successos ocorreguts al Marroc i de la situació que allí tenen les coses, segons l'informa en la constant comunicació que manté amb l'Alt Comissari.

El de Marina ha informat de les manifestacions realitzades a Bermeo, San Sebastiàn i altres punts de la costa cantàbrica pels pescadors, en protesta contra l'art d'«arrastre» de que's serveixen els vapors pesquers.

El d'Hisenda ha sotmés tres expedients en els quals se fixa el capital de varies societats bancaries per a la contribució d'utilitats.

El de la Governació ha donat compte d'un expedient treient a concurs l'arrendament de la Casa de Correus de Barcelona, i ha exposat també l'estat actual de la vaga de Riotinto.

El ministre de Foment ha presentat tres expedients de subasta d'obres en els ports de Musel, Blanes i Abando.

El d'Instrucció pública ha proposat que's concedís a l'Observatori de l'Ebre caràcter oficial, d'acord amb lo informat en els diversos centres a que ha sigut sotmès aquest expedient.

El senyor Sànchez Guerra ha dit que no tenia res que afegir a l'anterior nota.

Ampliació del Consell

No s'ha parlat en el Consell de les Corts, és a dir, de res que pugui referir-se a la data de la disolució de les actuals i de la en que tinguin de verificar-se les pròximes eleccions de diputats.

Per a tractar d'un i altre assumpte és segur que'l Govern vol conèixer abans el resultat definitiu de les eleccions municipals i veure còm queden constituits els Ajuntaments, per apreciar d'aquesta manera la veritable situació de les coses, i dit això creiem no equivocarnos a l'afirmar que fins després del primer de janer en que's constitueixin els Ajuntaments no seràn disoltes les Corts, acordant-se allavors també la data de les eleccions generals, les quals és quasi segur se celebraràn pel febrer.

El Govern tenía que dedicar, i l'ha dedicada, en el Consell d'aquesta tarde, una part al programa que enclou la vaga de Riotinto.

Aquesta nit tornarà a tenir una conferencia telegràfica amb el governador de Huelva el ministre de la Governació.

S'està en un moment crític, per la raò de que obren ja en poder del governador les peticions dels obrers i les concessions de l'empresa.

Hi hà en els informes oficials, quelcom més important en lo relatiu a les afirmacions de la companyía, respecte a que l'incendi en el pou de la mina Alicia fós intencionat, convenint aquells en que no hi hà elements de judici bastants per a fer aquesta asseveració.

L'Institut de Reformes Socials

Demà, a primera hora de la tarde, i abans de que comenci la sessió del plè de l'Institut de Reformes Socials, el senyor Azcárate conferenciarà amb el quefe del Govern per a donar-li compte de la pregunta que ahir se va fer i a que'ns varem referir oportunament.

Peticions d'indult

Ha visitat al ministre de Gracia i Justicia una comissió d'amos de cafetins per a demanar-li l'indult dels que estàn processats per fer ús en son establiment de sacarina, essent bastant nombrosos els processats.

També l'ha visitat una comissió d'estudiants per a demanar-li l'indult de son company de Salamanca.

A la Casa del Poble

Els companys Sastre i Fernandez, han tornat de Riotinto, on varen anar en representació de la Casa del Poble, de Madrid.

Aquesta nit s'han reunit les Directevs de les societats obreres per a escoltar les explicacions que ambdós companys faràn sobre lo que han vist i han realitzat durant la seva permanencia a Riotinto.

Al Col·legi d'Advocats

El pròxim dia 20 se celebrarà junta general del Col·legi d'Advocats per a tractar de la dimissió del secretari, assumpte del que s'ha parlat molt aquests dies.

Firma de Marina

Promovent a l'empleu de contra-almirall a don Gabriel Andon i Boleon.

Nomenant al contra-almirall don Salvador Moreno general quefe de l'Arsenal del Ferrol.

Concedint l'empleu de contra-almirall en situació de reserva a don Joan Baptista Aguilar.

Idem l'empleu de contra-almirall en situació de reserva a don Carles Ponce de León.

Idem idem a don Joan Castro.

Cessant de general quefe dels serveis aussiliars el contra-almirall don Salvador Moreno.

Disposant que s'encarregui de la quefatura de servei aussiliar el contra-almirall don Frederic Ibañez.

Proposant per al mando del canoner «Recalde» al capità de fragata don Antoni Godenio.

Ascens del tinent d'infantería de Marina don Vicens García a capità.

Idem del idem don Josep Bugal.

Idem del comptador de navili don Antoni de Peña i del de fragata don Deniel Siscar.

Firma d'Instrucció

Disposant que l'ajudant director de l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona don Josep Montserrat s'encarregui interinament del desempenyo d'una plaça de professor d'entrada, vacant en la mateixa Escola.

Se deixa sense efecte la Reial Ordre de 18 d'octubre últim, en virtut de la qual s'encarregava interinament de desempenyar la plaça de professor d'ascens de l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona a l'ajudant meritori de la mateixa don Ramón Alsina.

Disposant s'abonin a don Mariàn Calleja i don Francisco Roselló, professors de l'Escola d'Arts i Oficis de Palma de Mallorca, la gratificació de 500 pessetes per acumulació de càtedres.

Lo que diu «La Epoca»

«La Epoca» contesta de nou a l'article den Miquel S. Oliver, amb un altre llarguississim, encaminat a demostrar la íntima convivencia del partit conservador amb el senyor Maura, i termina amb aquest paragraf:

Atinguis a la realitat de les coses el senyor Oliver i haurà de convenir en que'l contratemps sofert per l'obra del senyor Maura i les amargures per aquest mateix experimentades no són culpa del partit conservador, sinó precisament de aquelles classes neutres a que'l senyor Oliver pertany i que en cap moment han respost com devien a les veus del senyor Maura, sols assistit en sa labor heròica pel partit conservador. Quan aquest és el fet característic d'aquests dèu anys d'actuació del senyor Maura, ¿còm hem de tolerar, sense protesta, que se'ns vulgui demostrar lo contrari en nom d'aquesta classe d'opinió, i menys quan el blasme ve de Catalunya, de Catalunya per qual esperit va fer tant el senyor Maura i que va apartar-se d'ell, desdenyosa i esquerpa, en quant el senyor Canalejas va posar davant dels seus ulls una bandera afalagadora?

Notes palatines

La Reina Victoria ha rebut en audiencia a la duquesa de Almodóvar i a les marqueses de Quiròs i Hoyos.

—Amb motiu de fer anys l'infant don Alfons de Orleans, la Cort ha vestit de mitja gala.

Les Reines, els infants i els princeps de Connaught han estat al matí al palau de l'infanta Beatriu.

També es confiaren varis telegrames de felicitació a l'infant don Alfons que continúa a Tetuàn amb l'esquadreta de aeroplans.

—Amb motiu de fer els anys en el dia d'avui la difunta infanta María Teresa, s'ha dit a primera hora una missa al Palau.

L'infant Ferràn, amb els seus ajudants duc de la Victoria i capità Pulido, i el seu secretari senyor Pastor, ha marxat a les nou en automòbil a l'Escorial, on ha oit una missa davant la tomba en que descansen les despulles de la seva.

A les dotze ha tornat a Madrid i ha estat al Palau.

—Els princeps de Connaught han fet al matí les visites de despedida.

No aniràn directament a París, sinó que s'aturaràn uns dies a Biarritz.

—Durant la cacería amb que l'arxiduc Frederic d'Austria obsequiarà als sobirans espanyols, aquests s'hostatjaràn al castell de Celodiff, propietat de l'arxiduc.

—El Rei ha enviat al Rober de Santa Victoria 500 parells de botes que, com tots els anys, regala per als pobres de Madrid.

—Els Reis amb els princeps de Connaught ha passejat per la Casa de Camp i han près el tè en el palau de la infanta Beatriu.

—Els princeps de Connaught han sortit a les vuit en el sudexprés cap a Biarritz, París i Londres.

Han sigut despedits a la estació per tota la familia reial, el personal de l'embaixada anglesa i autoritats.

Desagravi

Bilbao.—S'assegura que els conservadors amics del Govern, se proposen celebrar un acte de desagravi an aquest, i especialment al ministre de la Governació pels atacs que se li han dirigit.

La volta al món

Valladolid.—Se troba an aquesta capital el madrileny Joan Llavería que realitza la volta al món, a peu, i sense diners, per a guanyar el premi de francs 800.000 que ofereix el baró de Rotschild.

Va sortir de Reus en 1900 i acabarà el seu viatge a Irún.

Va sortir amb dos companys seus que han mort pel camí.

Negociëm Valors y Cupons
Fills de E. Mas Sardà, Rbla. Centre, 20.

Municipi

Com sempre que hi hà alcalde nou, ahir hi va haver a l'Alcaldía un seguit de visites de personalitats distingides, de comissions i delegacions d'entitats que han anar a cumplimentar al senyor Sagnier.

Aquest senyor va fer l'arqueig de la caixa, operació reglamentaria que ha de seguir a la presa de possessió, i després va tenir una conferencia de més d'una hora amb el secretari senyor Gómez del Castillo, qui el va posar al corrent dels principals assumptes del municipi.

El senyor Sagnier, després d'haver-se encarregat de la vara, posà telegrames al majordom del Palau expressant sa gratitut al Rei pel nomenament i sa incondicional adhesió al trono; al senyor Dato, enviant-li sa sincera adhesió al Govern i la seva personal consideració i al ministre de la Governació, oferínt-se-li.

Aquest darrer va contestar agraint.

Al telegrama de l'alcalde sobre la rebaixa de l'aranzel relatiu a les gallines, ha contestat el ministre d'Hisenda amb el següent:

«Al contestar telegrama de V. E. comunicándome acuerdo ese Ayuntamiento pidiendo suspensión por los derechos Aduanas aves procedentes Portugal, debo significar V. E. rogándole haga presente Corporación que aun reconocida la conveniencia de atender en su día las aspiraciones de los importadores, el Gobierno no tiene facultades para reducir o suprimir esos derechos sin concurso de las Cortes, i, por otra parte, la más elemental cautela le impone el deber de no alterarlo mientras se halle pendiente acuerdo definitivo nuestro régimen comercial con Portugal, debiéndose conservar actual posición para tratar».

El nou alcalde senyor Sagnier, després d'haver pres possessió del seu càrrec, va visitar al President i Fiscal de l'Audiencia.

Aquests senyors li van tornar ahir la visita.

Borsa

Cambis facilitats per la casa J. Marsans Roff i Fills

Barcelona 12 novbre.

Sessió del matí

	Operacions		Queda
4 per 100 Interior fi mes	79'37	79'23	79'32 d
Ac. F.-C. N. Espanya fi mes	99'15	99'	99'15 p
Ac. F.-C. Alacant fi mes	94'70	94'55	94'65 d
Ac. F.-C. Orense fi próxim	26'70	26'55	26'55 d

Premi de l'or

(Preus de compra)

Alfons	5'05	per 100
Isabel	8'65	»
Unces i mitges unces	5'65	»
Quarts d'unça	5'15	»
Octaus i setzeaus d'unça	3'65	»
Francs	5'90	»
Lliures	26'61	»

Sessió de la tarde

BORSA

A los quarts de quatre tanca

Giros

Madrid i places banc. d. v. 0 30 0/0 dany.	
Londres 90 dies	26'38 d.
» xec	26'88 p.
París xec	6'25 p.

Deutes del Estat i del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4 % Interior fi de mes.				'50
» » ctat. s. A.	83'00	83'55		
» » » s. B.	82'80	82'90		
» » » s. C.	82'20	82'10		'85
» » » s. D.	80'50			
» » » s. E.	79'23			
» » » s. F.	79'21		87'	87'50
» » » G i H.	85'50			
Amort 5 % fi de mes.				
» » » s. A.	100'30	100'40		
» » » s. B.	100'20	100'40		
» » » s. E.	99'25			
Amort. 4 % fi de mes.				
» » » s. A.	91'50	91'25		
» » » s. B.	91'50			
» » » s. C.	91'50			
Tit. Dte. Mn. 1903-04-05.				
Tit. Dte. M. 1906 (4 1/2 %)	92'25		92'25	92'50
» » » 1910—D.			90'50	91'
» » » 1912—B.			90'50	91'
Tit. Dte. Mn. Maig 1899	94'			
» » » Ref.ª 1908	89'75		89'50	89'75
» » » de Sarrià			98'50	99'
Em. Dip. Prov. (4 1/2 %)	98'50		98'50	99'
Port Melilla-Chaf. (6 %)			103'50	104'

Obligacions comptat

Cambi anterior		QUEDA Diner	QUEDA Paper
80'37	Nort Espanya, prio. Barña	80'50	81'
89'50	Nort Villalba a Segovia (4 %)	89'50	90'
89'50	» esp. Alm. V.ª i Tar. (4 %)	89'50	89'75
88'75	» Osca a Fr.ª i altr. línies	89'	89'25
75'75	i mines St. Joan Abad. gar. N.	75'75	76'25
54'25	Tar. a Barc. i Fran. (2 1/2 %)	54'65	54'85
102'25	Mad. Sar. Alac. Ar. s. A. (5 %)	102'25	102'75
98'	» » » s. B. (4 1/2 %)	98'	98'25
88'	» » » s. C. (4 %)	88'25	88'50
85'65	» » » s. D. (4 %)	85'65	86'
51'	F-C. Reus a Roda (2 1/4 %)		
58'	Alm. Val. i Tar. no adherides		
72'50	» » » adherides	72'75	73'75
45'25	Mda. Zm. Or. Vigo. 1880	45'75	46'
45'25	» » » » 1883	45'75	46'
73'50	» » » » prio.-s G.-H.	73'50	74'
100'25	Mda. Các. Portugal. s. 1.ª (5 %)	99'75	100'25
80'	» » » s. 2.ª (4 %)		
[illegible]	Vasco-Asturia, 2.ª hip. (5 %)		
88'25	C.ª General de Tranvies (4 %)	88'75	88'75
88'75	C.ª An. Tran. Bar. Ens. i Gr.ª	86'75	89'25
91'50	C.ª Tranv. St. Andreu i ext.		
96'00	C.ª Barcelonesa d'Elect. 1900.		
83'50	C.ª Barcelonesa d'Elect. 1907-8		
95'25	C.ª Barcelonesa d'Elect. 1912.	95'50	96'
87'25	C.ª Trasatlántica (4 %)	87'25	87'75
	» » (5 »)		
76'50	Canal d'Urgell.—1 al 28000	76'50	77'
72'	Stat. Grl. Aigües Barña. (3 %)		
91'	» » » » (4 %)		
96'	C.ª Gral. Tabacs Filipines	99'	99'50
85'	C.ª Asfalts Asland—1 al 400.		
92'	» » » preferents	92'	92'50
88'	Com. Regants Ebre. Bn. pref.		
97'50	Catalana Gas i Elect. s. E	97'	97'50
92'75	F. d'Obres i Constr., no hip.)	92'75	93'75
95'25	C.ª Cotxes i Automòbils (5 %)	95'25	95'75
98'	Siemens Schuckert, In. Elec.	98'	98'50
98'	Stat. Valenciana d'Elec. (5 %	98'	98'50
90'75	Stat. «Carbones de Berga».	90'75	91'75
	Reial C.ª de Canalisació i R. del E. - Sind. Agrícola.	95'	96'

Accions comptat

101'25	S. A. Constr. i Paviments. pr.	101'25	101'75

Accions fi mes

494'50	F.-C. Nort d'Espanya	494'50	494'75
472'25	F.-C. Madrid Saragossa Alac.	472'75	473'

Borsa de Madrid

Telegrama de les 3'37.

4 per 100 Interior comptat	78'95
4 » » » fi mes	79'
4 » » » fi próxim	
Amortisable 5 per 100	99'
Banc d'Espanya	452'50
Arrendataria de tabacs	294'
Societat general Sucrera.—Obligacions	
» » » Acc. preferides	42'50
Frrancs	106'10
Lliures	26'85
Banc Espanyol del Rio de la Plata	438'

Darrera hora

Telegrama de les 4'31.

4 per 100 Interior fi mes	78'92
Rios fi mes	438'50

Borsa de Paris

Telegrama de les 3'2.

4 per 100 Interior Espanyol	75'70
4 per 100 Exterior	91'17
Accions Ferro-carril Nort d'Espanya	466'50
» » Alacant	445'50
» » Andalusos	313'
Renda Russa 5 per 100	102'95
» » 4 1/2 per 100	99'97
Brasil 4 per 100	78'
Banc Espanyol del Rio de la Plata	418'
Renda Francesa 3 per 100	87'50
Accions Rio Tinto	1.839
Renda Russa 4 per 100	92'50

Cambis de la tarde

A les cinc

	Operacions		Queda
4 per 100 Interior fi mes	78'91		78'85 o
Ac. F.-C. N. Espanya fi mes.	98'65		98'65 d
Ac. F.-C. Alacant fi mes	94'30		94'30 o
Ac. F.-C. Orense fi mes			26'20 o

Cambis facilitats pel Banc de Préstams i Descomptes

Borsa de Nova York

Cotisació de Londres.

Accions Ferrocarril Atchison	93'87
» » Baltimore	94'75
» » Chesapeake	56'75
» » Union Pacific	133'37
» » Misouri Kanssas	20'25
» Trust del Acer	57'50

Borsa de Londres

Londres, 12.

Consolidat anglès 2 1/2 per 100	72'75
Uruguay 3 1/2 per 100	66'50
Renda japonesa 4 per 100	79'
Renda russa 5 per 100	102'
Venezuela 3 per 100	57'
Colombia 3 per 100	49'25
Sant Salvador	96'50

Les sessions d'ahir

Al matí el Borsí tanca: Interior 79'32 d., Norts 99'15 p., Alacants 94'65 d., i Orenses 26'55 diner.

De la tanca d'ans d'ahir a les cinc an aquesta se puja 0'10 d'Interior, 0'20 de Norts, 0'10 d'Alacants i 0'15 d'Orenses.

— De Madrid, del Banc, rebem 79'30, 27, 25 i 22.

De Borsa, després 79'22, 15, 10, 07, 05, 02, 79 i 79'05.

Aquí obre l'Interior a 79'25, puja 79'28, baixa a 79'18, fa 79'22, baixa a l'enter 79 i tanca amb diner a 79'02.

París envía: Exterior 91 i 91'20, Norts 466 i 467, Alacants 446, 447 i 446. Andalusos 311 i 313 i Plates 413.

Aquí s'obre de Norts a 99'15, se puja a 99'25, se torna a 99'15, també se torna a 99'25, se baixa a 98'90 i se tanca amb paper a 98'95.

D'Alacants s'obre a 94'80, se fà 94'85, se baixa a 94'70, se fà 94'75, se baixa a 94'60 i se tanca amb paper a 94'65.

Les Plates obren a 87'60, pugen a 88 enters i tanquen a 87'90.

Se cotisen de tanca: Orenses a 26'30 i Nacional Mexicà a 14'20.

Municipis, comptat, 92'37.

Francs i lliures: 6'25 i 26'88.

Madrid segueix enviant: Plates 438. Interior 79'02, 79'00, 78'95, comptat i fi, 78'90.

— A les cinc el Borsí tanca: Interior 78'85 operacions, Norts 98'65 diner, Alacants 94'30 operacions i Orenses 26'20 operacions.

De la tanca del matí an aquesta se baixa: 0'47 d'Interior, mig enter de Norts i 0'35 d'Alacants i Orenses.

Coneixem de Madrid: francs 6'10, lliures 26'85, Plates 438 i darrer de Renda 78'90.

París tanca: Exterior 91'17, Norts 467, Alacants 445, Andalusos 314 i Plates 413.

Es 0'47 més d'Exterior, 1 franc més de Norts i Alacants, 2'50 més de Andalusos i 2 menys de Plates.

La paritat amb francs a 6'15 demostra que estem sota canvi: mig enter de Norts i 0'17 de Alacants. Les Plates, que a Borsa tancaven a 87'90, surten a 87'67.

Surten a 66'66 els Andalusos.

A excepció de la russa del 906, que no varía ,102'95, les demés rendes pujen: 0'35 la francesa, 87'50; 0'12 la russa del 909 ,99'97; 0'30 la del Brasil ,78 ;mig enter la turca, 87, i 0'20 la Serbia ,82'20.

Pujen les mines: 19 francs Rio Tinto, 1,839; 1 Rand-mines, 148, i 1 Golfields ,53.

Millora 3 francs l'Espanyol de Cuba, 475.

I també milloren els mexicans: 4 francs el Nacional ,65; 1 els Tramvíes, 389, i 4 el Central, 109.

Rebley.

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Fins avui, queda obert l'abono a 50 funcions

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Avui, a dos quarts de deu del vespre

RECITAL

M. CRICKBOOM

acompanyat al piano pel pianista R. VIVES.

Composicions de Nardini, Tartini, Pugnani, Creisler, Max-Bruck, Crickboom, Lalo, i Saint Säens

Localitats: A la taquilla de l'Orfeó

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Diumenge, 16 novembre, a dos quarts de deu del vespre, concert dedicat al EXCM. AJUNTAMENT DE BARCELONA per la violinista

Aurelia Sancristofol

P[illegible] AN TONIA SANCRISTOFOL.

Localitats: Magatzem de músics, Casa Dotesio, 1 i 3. Portal de l'Angel. Condicions especials per als socis de l'Orfeó Català.

TEATRE CATALA Romea

Companyia de JOAN BALAGUER. — Avui, dijous, tarde, a dos quarts de cinc, matinée

MALVALOCA

Nit, a un quart de deu, quarts d'abono a Dijous deportius

San Sebastián mártir

Demà, moda: «El secreto de Polichinela» i «Los monigotes». — Dissapte, funció de gala en honor dels senyors Congresistes del segón Congrés Espanyol de Geografia Colonial i Mercantil.

Diumenge, tarde, «Militares i paisanos».-Nit «La dicha agena».—Se despatxa a comptaduría.

TIVOLI Circ Eqüestre

Gran Companyia Internacional Eqüestre Gimnástica, Acrobática, Cómica i Musical

Avui, tarde, matinée

Nit, dos debuts. Els populars clowns Nolo i Toni Grice i Lins Trio. — Demà, dos Debuts. Primer; Sisters Prensitepin. Segón: Kerman Kuritador.

Teatre de Novetats

Gran companyia cómic-dramática de R. PINO.

Avui, dijous. Tarde. Unica Matinée popular a a preus populars. A les quatre. ALMA TRIUNFANTS, creació de R. Pino. Obra amb la que's va despedir del públic de Madrid.—Nit, a un quart de deu. «Don Gil de las calzas verdes».

Se despatxa a Comptaduría.

Cine Eldorado

Teatre de Catalunya — Avui, dijous Tarde i nit —

Exit immens Triomf complet

La bestia humana

emocionant i extraordinaria pel·lícola de 2.000 metres, d'assumpte altament dramàtic i de grandíssim interès.—Ultim dia de «La sucesión fatal» (500 metres). Estrenes de: «El error de don Pantaleon i «Las ruinas de Thebas». — La famosa «Revista Pathé» i altres.—Demà, divendres. Estrenes de: «Corazón de padres i «Jobard encuentra un amigo de infancia».

TEATRE NOU

Gran companyia de sarsuela i opereta dirigida per Joaquim Montero, de la que formen part Anita Lopetegui i Pura Montoro.

Avui, dijous, tarda, a les quatre, grandiós matinée sencera a preus d'especial. Primer: Represa de l'opereta en 3 actes «La Comedianta», per Anita Lopetegui, Salud Rodriguez, etc. Segón: l'èxit indiscutible «Ya está arriba el telón», ovacions a «La tornada de la Paralela», creació de Matilde Xatart, al drama numéric per Montero i Pedrola, a Pura Montoro en l'imitació de Pastora Imperio i el «Tenorio de Santa Perpètua» per Montero.—Nit, a un quart de deu. Primer: L'opereta en tres actes «La Comedianta». Segón: «Arriba el telón». Rialles sorolloses, ambient d'alegría per totes parts. — Demà, reestrena «El senyor Palaudaries». Dissapte reestrena «Cuadros disolventes». En la setmana vinent, que estarà pintat el decorat sens falta, «El Rey jóven».

Gran Teatre Espanyol

Espectacles eminentment cómics. - Companyia TEJADA, PEP ALFONS i TIRSO LOMBIA.

Debut, dissapte, dia 15

EL SOMBRERO DE COPA

3 actes, 3, i 2.000 metres pel·lícoles de les millors marques.-Butaca, 0'50. General, 0'25.

Sala Mercè

Gran Cinematógraf. El palau de la rialla

Magnifiques sessions tarde i nit

Avui, estrena de les boniques pel·lícoles ¿Qui ès el guanyador? (1.000 metres). Les joies de Mme. Hilto (500 mts.) Quid pro quo (500 mts.); Policarp arquitecte.—Ultim dia de

Sola al mig de la Selva

800 metres

«Els gelos den Polidor»; «La cita de Snob»

Avui, dijous infantil

GRUTES FANTÁSTIQUES

Saló Catalunya

Gran Cine de moda

Avui, dijous, a les quatre, programa monumental. Estrena de la magnífica pel·lícola Nordisk,

La princesa Elena

(1.325 metres)

Protagonista, la genial actriu **Betti Nansen.** Aquesta pel·lícola és d'una intensitat sublim.

Altra estrena de gran interès, marca Ambrosio,

El barbero de Sevilla

(800 metres)

Per a impressionar aquesta pel·lícola se traslladà a la capital andalusa, aquest darrer estiu, la troupe Rodolfi, de la casa Ambrosio.

L'èxit franc, grandiós i llegítim l'ha alcançat la extraordinaria cinta, segona de la Serie de gran Art Henny Porten,

La fé quebrantada

(1.100 metres)

Marca Messter, de Berlin.

D'aquesta serie ha adquirit l'exclusivitat d'estrena aquesta empresa.

«La escapada», 600 metres; «Las campanas de la muerte», 900 metres; «Sra. D.ª Anny», 900 metres.

Programa indiscutiblement superior.

Demà, Divendres moda, altra important estrena: «El misterio de la calle de Niza», 1,000 metres

El pròxim dilluns, dia 17:

Tragado por la arena

(2.500 metres)

extraordinaria estrena Nordisk.

Tot quant es digui d'aquesta nova producció de tan acreditada casa, resultarà pàlid davant la grandiositat del seu assumpte.

DIORAMA

Avui, dijous, grans estrenes. Exit extraordinari de les sensacionals pel·lícoles:

Quien es el vencedor
Policarpo arquitecto
Sola en la selva
Las joyas de Mme. Hitton
Quid pro quo

i altres de gran èxit.

POLIORAMA

9, Rambla d'Estudis, 9

Gran companyia de comedia española de José López Alonso.

Avui, dijous. **Gran matinè infantil.** Sorteig de dúes preciosos joguines i regal de bombons sorpreses a tots els nois.—Nit. Funció extraordinaria a benefici del públic. 2 grans obres, 2.

TURÓ PARK

Avui, dijous, a les tres de la tarda, Benefici de la viuda del aeronauta Joan Gabarró.

Banda municipal. Regal a les senyores d'un ram de flors. Ascensió del capità Solenc. Gran aviada de colomsi confetti. Banda militar de caçadors de Barcelona. Focs japonesos. Putxinel·lis (Quatre Gats). Sorteigs de varis objectes, donatius del comers d'aquesta ciutat.

Entrada 25 céntims.

A les tres en punt.

DIVERSIONS PARTICULARS

Tertulia Barcelonina. Teatre Principal. — Magnífica funció per avui, 13, dia de moda. El famós drama en 4 actes d'Henri Bataille, traduit al català, «La verge boja». Intermedi pel quintet.

Vals d'entrada i butaca a ptes. 1'15 en la sombrereria Gili, Hospital, 16; «El Ingenio», Raurich, 6; Rellotgeria Mullor, Baixada de la Presó, 8.

Regionalisme i Federalisme

PER LLUÍS DURÁN I VENTOSA

Venda a Barcelona: A les principals llibreries

Venda per a fóra: Llibreria F. Puig; Pl. Nova, 5

Refredat, Pulmonies, Costipat Pulmonar, Aufech, Bronquitis, Tisis, Tos, etc., etc.

Els petos YODO BALSAMICS del Dr. Estarriol son el millor remei curatiu d'aquestes malalties com ho recomanen les principals notabilitats médiques—Demaneu prospectes que's donen gratis.—Se venen a casa en Joseph Clausolles, Ferrán VII, 8, y Rbla. Centre, 27; Fornells Homet y C.ª, Pelayo, 48; Sucursal de V. Ferrer y C.ª (Ortopedia), Princesa, 1; Farmacia Kneipp, Call, 20 y 22 y al Dipósit general: J. Uriach y C.ª Moncada, 20, Barna.

Avisos

Senyor estranger. Ven una euga negra, la més bonica i petita coneguda. Amida 75 centímetres. Un xic ensinestrada. Propia per a jugar nens. Raó: Veterinari, Marqués del Duero, núm. 50.

Alhajes, Paperetes, brillants, perles, esmeragdes, or, plati i dentadures. Unica casa que pot pagar més alts preus que altres. Zurbano, 8 (P. Reial.)

Anuncis

Reconstituyent

La Forsa y la Salut se tornen als vells, als noys y als convalescents, ab el VI DE BAYARD tónich nodritiu. Recomenat per totes les celebritats médiques. Collin & C.ª Dipósit en totes les farmacies

La Optica Medical es l'única casa que ven els cristalls

Los cristales Kryptok son la ultima palabra. un cristal para lectura esta escondido en el cristal para distancia. No se ven rayas, no se emplea cemento.

Solicite Kryptoks

Boquería, 22, i Rauric, 2

Vendes

MOBLES DE A. DIRAT - Exposició permanent. - DORMITORIS - SALONS MENJADORS, DESPATXOS, & Especialitat en els d'estil angiès Carrer S. Pau, cantonada Mendizabal

A PLASSOS MOBLES SILLERIES LAMPARES, etc. — Sant Pau, núm. 54.

MOBILIARI

ULTIMS DIES. ¡URGENTISSIM! Familia distingida el ven per ruptura de casament, a qualsevol preu; són nous i moderns. Dormitori caoba extra, altre caoba i olivera, saló amb vitrines, menjador roure, despatx, paraiguer, lámpares, alfombres, cortinatges, portiers metall, piano extra, vaixella, objectes d'art.—Provença, n.º 308, entressol docant Rbla. Catalunya.

DUES PROPIETATS se venen: Una en terme de Cubells, 150 jornals terra regadiu en una sola finca partida oliverars, vinya, terra camp, producte mig anyal 1.600 quarteres de gra, 160 d'olives i 10 cargues de vi; l'altra al terme de Cedó, 60 jornals terra, camp, vinya i oliverar, producte mig anyal (part regadiu i part secà), 200 quarteres de gra, 150 d'olives i 80 carregues de vi. Donarán raó en la Masia Valenti, terme de Cubells (Lleida).

Compres

Alhajes or, plata, plati, brillants, perles i dentadures; se paguen preus molt alts. - Carrer Cardenal Casañas, 8, botiga joieria.

EL Thermogène

Cura en una noche Resfriados, Males de garganta, Neuralgias, Punzadas en los costados, Cólicos, Torticolis, Lumbagos, Dolores, Gota, Ciática, etc.

La caja 1.75 Pesetas en todas las Farmacias.

De venta en BARCELONA: Perez Martin y C.ª; Dr. Andreu; Hijo de J. Vidal y Ribas; Vte. Ferrer y C.ª; J. Viladot; Vda. Alsina, Pje. Crédito, 4; J. Segalá, Rbla. Flores, 4; A. Serra, Pelayo, 9; P. Oliver, Hospital, 2 y demás principales farmacias. Agentes Generales, Cebrian y C.ª, Puertaferrisa, 18.

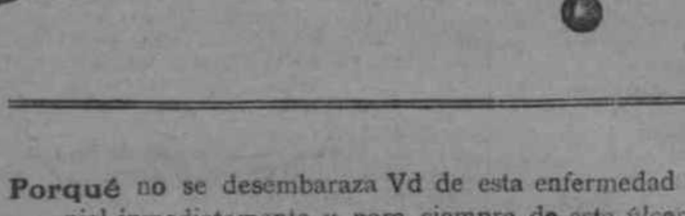

Porqué no se desembaraza Vd de esta enfermedad de la piel inmediatamente y para siempre de esta úlcera, de este eczema varicoso que le rinde à Vd la vida insulfrible?

Porqué conserva Vd esta enfermedad cuyas consecuencias pueden ser gravisimas?

Porqué no emplea Vd inmediatamente el nuevo método del Señor L, Richelet?

Sin embargo no hay vacilación posible, porque Vd no puede ignorar las curaciones, muchas veces inesperadas, obtenidas en su comarca.

Infórmese Vd y empiece, sin más tardar, este tratamiento; eso es el mejor consejo que le podemos dar.

El precio del tratamiento es proporcionado con todas las condiciones de la fortuna. (Existe también un tratamiento para los niños de 3 años hasta 16).

Acaba el señor RICHELET de instalar depósitos de su tratamiento en todas las boticas y droguerías de España.

Un folleto, en lengua española, tratando de las enfermedades de la piel, ha de ser remitido gratuitamente, por los depositarios, á todas las personas que lo piden.

Para obtener tambien gratuitamente ese folleto, basta dirigirse al señor

L. RICHELET, 13, rue Gambetta, en Sedan (Francia)

BARCELONA: Srs. Vicens Ferrer y C.ª, carrer Princesa, 1; Fill J. Vidal y Ribas carrer Montcada, 21; D. Salvador Andreu, Rbla. Catalunya, 66; Srs. J. Uriach y C.ª carrer Montcada, 20; Sta. Anó. Monegal, Portal Angel, 14; D. Joseph Segala Estalella, Rbla. Flors, 4; D. J. Viladot, R. Catalunya, 36; D. Antoni Serra, Pelayo, nº 9, Centre d'Especifichs; Viuda de Salvador Alsina, Passatge del Credit, 1.

SALUT FORSA

IDEAL DE LA MEDICACIÓ RECONSTITUYENT

Reconegut per les més notables Academies y publicacions médiques

Adoptat pels Hospitals, Cliniques, Dispensaris y Sanatoris ANTI-TUBERCULOSOS del nostre país y extranger, per reunir les excepcionals qualitats d'esser un potentíssim accelerador de la NODRICIO y Regenerador complet de l'APARELL RESPIRATORI

"HISTOGÉNICO" PUIG JOFRÉ

:: PREMIAT en la Exposició del Congrés Internacional de la TUBERCULOSIS de 1910

Ab son ús *aumenta rápidament la gana* y el *poder d'assimilació*, desapareixent radicalment la *febre, los y espùts purulents* dels Tuberculosos. Es el tractament més eficaç en la curació de totes les afeccions consumptives, restablint totseguit l'organisme en tots sos estats de *debilitat ó agotament general*

Indicacions principals: *Tuberculosis, Anemia, Neurastenia, Linfatisme, Escròfula, Fosfaturia, Paludisme, Convalescencies, etc.*

Obtingut baix les formes SEMPRE INALTERABLES: *emulsió, elixir, granulat*

VENDA EN TOTES LES FARMACIES, DROGUISTES Y CENTRES D'ESPECIALITATS

Agents exclusius pera Espanya: Senyors GARATE GERMANS, de Bilbao.

VIGOR JOVENTUT

Especial per l'hivern

Liquidem una gran partida de SABATILLES i XINEL·LES de panyo, feltre i cuiro, a preus de verdader regal

MAGATZEM DE CALÇAT "EL PASEO"

Passeig de Gracia, 25

BASAS GERMANS

7 PLASSA UNIVERSITAT 7

Cadirals tapissats i sillonets coquetons a preus reduits

Taules automàtiques de noguera o roure, baratíssimes, per a menjador i bufets, alta novetat

Elegantes cadires turqueses a preus econòmics

Especialitat en reclinatoris

LA PERMANENTE

CATARRO dels NOYS

L'ANTI-CATARRAL [illegible], es el veritable [illegible] per a curar els pochs dies la [illegible] y BRONQUITIS y tota mena de tos de les criatures.

Dipòsits: Farmacia de l'autor: Carders, núm. 44. — Doctor Andreu.—J. Viladot i Rambla de les Flors, número 4.

POLVOS ANTISÉPTICOS CALBER

para la TOILETTE de SEÑORAS y NIÑOS

::: POLVOS CALBER ::: *Incomparables. Insustituibles para escocidos de niños.*

::: POLVOS CALBER ::: *para irritaciones del cútis. Lo refresca de modo inefable.*

::: POLVOS CALBER ::: *para pecas, granos, sarpullidos, rojeces y contra las nocivas influencias atmosféricas.*

::: POLVOS CALBER ::: *para despues del baño y afeitarse. Evita la infección.*

::: POLVOS CALBER ::: *contra el mal olor del sudor é irritaciones de la orina en los niños.*

HIGIENE DE LA PIEL. BAÑO DELICIOSO

"SANIGENO FLUIDO"

FORTIFICA ESTIMULA LIMPIA PURIFICA

DE VENDA A BARCELONA:

Senyors Vicens Ferrer i C.ª, carrer Comerç. — Fill de J. Vidal i Rivas, carrer Moncada, 21. — Don Salvador Andreu, Rambla de Catalunya, 66. — Senyors J. Uriach i C.ª, carrer Moncada, 20. — Societat Anònima Monegal, Portal de l'Angel, 12. — Don Josep Segala Estalella, Rambla de les Flors, 4. — Don Josep Viladot, Rambla de Catalunya, 36. — Don Antoni Serra, Pelayo, 9, Centre d'Especifics. — Viuda de Salvador Alsina, Passatge del Crèdit, 1; Perfumeria Inglesa, Santa Agna, 2; Eugeni Sarra, Ronda de Sant Pere; Farmacia Escrivà; Salvador Banús, Jaume I, núm. 19 i en les mes importants drogueries, perfumeries i farmacies.

Fàbrica de Flors, Corones i Plantes

i tot lo que's necessita per a feries

Antiga Casa. — T. COSTAS. — Palla, 13 i 15 pral.

¡FORA PEL MOIXI!

ELS POLVOS COSMETICHS DE FRANCH treuen en pochs minuts el pel de qualsevol part del cos, matan ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pel moixí (vello) a la cara y brassos, perque ab ell poden destruirlo.

Un pot 2'50 pessetes. S'envia certificat per correu si per endavant se rebsa 3'50 pessetes en llibrança en Giro mútuo o en sellos de correu.

Farmacia Borrell

Comte del Assalt (carrer Nou) num. 52. BARCELONA

Uralita Roviralta Uralita Roviralta

PLASSA ANTONI LOPEZ, NÚMERO 15, PRINCIPAL

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes. - Art antich y modern. - Pedagogía artística. - Museus y Coleccions. - Art nacional y extranger. - Curiositats barcelonines. - Ressenya de conferencies. - Exposicions locals y forasteres. - Llibres y Escoles. Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

204

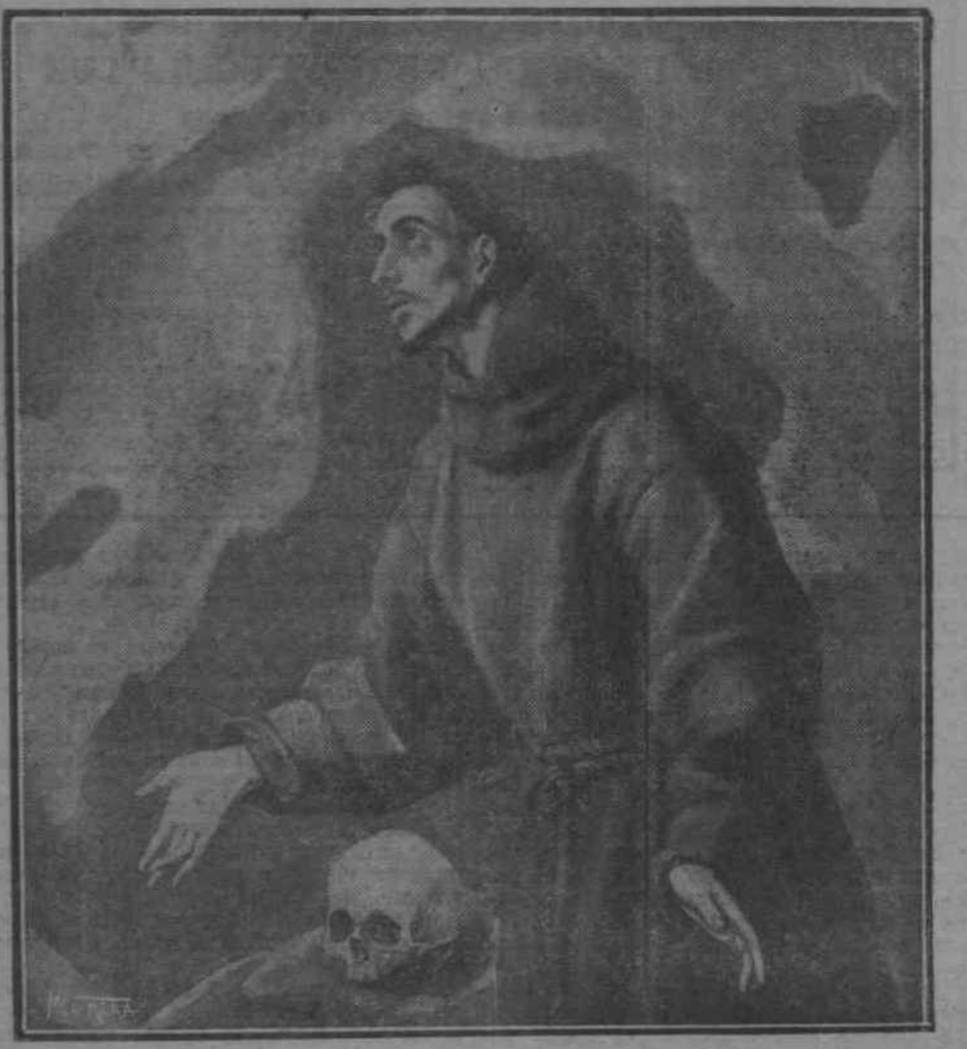

El Greco. - Sant Francesc en èxtasi

Col·lecció de Sir Hugh Lane (Exposició dels antics mestres espanyols a Londres)

L'Exposició dels vells mestres espanyols a Londres

Londres, 22 d'octubre de 1913.

A les Grafton Galleries és oberta de poc una exposició de pintures dels vells mestres espanyols. Es cosa bona, fòra de tota intervenció d'antiquaris, segons se'ns assegura i segons garanteix el nom de la «National Gallery Funds» que l'ha organitzada d'acord amb la «Sociedad de Amigos del Arte de Madrid», i baix el patronat del Rei de Espanya.

No obstant i aquesta intervenció de la «Sociedad de Amigos del Arte de Madrid», la concorrencia de col·leccionistes espanyols ha resultat escassa, i és trist considerar, davant del magnífic conjunt que l'exposició presenta, que aquestes obres, o la majoría d'elles, pertanyin a col·leccionistes de l'estranger.

Es evidenta, després d'unes quantes visites als grans museus, una superioritat decidida dels mestres espanyols damunt tot art que no sigui el d'Italia. Espanya ha donat el moll de la seva energía espiritual en les obres dels seus artistes. Davant de Velàzquez, davant del Greco, davant de certs moments culminants de l'obra de Zurbaran, i del Goya, un hom sent que ha passat quelcom de molt gran en aquest poble; quelcom com una exaltació plena de riques substancies en desordre, que s'han perdut, per manca d'una corrent ben dirigida, per manca d'una elaboració d'aquesta materia prima que imposa amb la seva colossal simplicitat.

Cal admirar i saber veure en el fons de lo que s'admira una força natural abundanta, desbordada com un riu eixit de mare. Al costat dels grans moments de la pintura veneciana, l'obra dels mestres espanyols resulta barbra, però dins d'aquesta sequedat, dins d'aquesta austeritat llunyana a tot truc i a tota disbauxa sensacional hi viuen fortes, cantelludes encara, substancies d'esperit formidables, que la continuació d'una cultura podía haver disolt, convertint-les en dèu inestrocable de riquesa i de superioritat nacional. Això no ha estat, i aquí queda exposada part de l'obra d'aquells grans cossos representatius, intèrpretes reveladors de l'ànima del poble a l'ensemps que queda exposada la trista condició de l'Espanya actual, glories que'ls col·leccionistes europeus centre d'exportació de totes les seves arrepleguen per a mostrar-les orgullosament a la curiositat i a l'enveja dels «amanteurs» que d'un cap de dia a l'altre omplen constantment les espaioses sales de les Grafton Galleries.

Perque de gent n'hi và. En les repetides visites que hi hem fet aquests dies, hem vist corroborada aquella admiració quasi històrica dels anglesos, pels pintors espanyols que ha buidat les parets de les velles cases senyorials de l'Espanya, que ha enriquit antiquaris i ha empobrit l'avenir dels nostres museus. Es cert que lo millor dels mestres, o molt de lo millor, per sòrt, resta en el Prado, però no és menys cert, ni menys de doldre el fet, de que un gran número d'obres de gran interès i moltes de ben apreciable mèrit, han emigrat d'Espanya per a passar a enriquir les col·leccions públiques i privades de l'Europa i de l'Amèrica del Nort.

Tota la gloria d'Espanya que canten les teles exposades, se converteix en l'elegía del present al veure-les per ella perdudes. Tot l'honor que elles fan al passat és en deshonor del nostre temps que no ha sabut estudiar-les. Valguin com un atenuant les quantes obres, ben notables per cert, que alguns (pocs) col·leccionistes espanyols han enviat a Londres, com un testimoni ben necessari, per cert, de que a Espanya també són estimats els grans mestres, també són recullides les seves obres.

***

El magnífic catàlec il·lustrat de l'Exposició ofereix 193 números, corresponents la meitat d'ells ben bé, a noms de grans artistes. No acceptaríem pas totes les atribucions si tractessim de fer crítica, cosa absolutament allunyada del nostre objecte present, que és el de ressenyar als lectors de la «Pàgina Artística» aquesta manifestació. La National Gallery Funds, i en son nom la Comissió Organitzadora, tampoc se'n fan responsables. Això és lo de menys; i aixís als quadres s'hi hà donada l'atribució del col·leccionsita, que en molts casos és absolutament infantil.

No en tots: obres hi hà en aquesta exposició, damunt de les quals els crítics més coneguts de la pintura espanyola antiga hi han fixat la seva atenció i han fet els seus comentaris. En general, però, el mèrit de les teles exposades és indiscutible i de Velàzquez, per exemple, poden trobar-se obres acàs dels seus primers temps, d'un interés ben senyalat.

L'exposició ocupa quatre grans sales. En la primera, els primitius, i al centre, com una joia, magnífic de color entre la pompa dels daurats, el Sant Miquel de Bartomeu Bermejo, qual atribució's deu al nostre estimat mestre don Raimòn Casellas, en la cèlebre discussió haguda en les planes de LA VEU DE CATALUNYA i la revista francesa «Les Arts» l'any 1909, i en la qual en Casellas identifica la personalitat del pintor cordobés, treballant a Barcelona, com a dibuixant d'alguns dels grans vitratges de la nostra Catedral. L'obra, pertenexent a Lady Wernher, és en el catàlec atribuida d'acord amb les afirmacions del nostre mestre: (Escola de Còrdoba: ft é Barcelona «aria 1450). Amb elles els francesos varen perdre una gloria que equivocadament atribuiren al seu art.

Fentli costat hi hà quatre parceles d'un retaule català amb escenes de la llegenda de Santa Ursula. Obra del 1420, porten tot el valor de l'escola catalana, de la qual el Borrassà ne serà el resumidor refinadíssim. Un antipendium del XIII, probablement de procedencia montanyenca, i qualques altres taules castellanes i portugueses, completen la col·lecció, en la qual la majoría dels crítics poc documentats, han volgut trobar una liació, un precedent de les obres dels mestres del sigle d'or. No cal pensar-hi. Catalans la majoría dels retaules, rès absolutament tenen que veure amb la pintura dels grans artistes castellans. La sequedat, la simplicitat no són com hi hà qui vol veure distintives de la pintura espanyola que persisteixen fins al segle XVII. Sia com sia, l'Exposició fa honor a l'art de la Catalunya gòtica, la única que en pintura pot posar-se al costat de Castella.

La sala segona està dedicada en gran part a les 25 obres de Velazquez que s'anuncien al catàlec. La part lateral ne mostra poques d'interès, copies, arreglos, probablement; cap autoritat les apoia. Unes escenes de músics i qualque altra agrupació en escenes de guerra, poden considerar-se pel seu valor intrínsec com a obres de la primera època del gran pintor. Ara en la paret presidencial la cosa ja canvía, puix allí es troben aplegades quatre o cinc teles veritablement magnífiques, com el retrat de la Reina Mariana, segona muller de Felip IV, repetició d'un fragment del retrat del Prado que aquí reproduim, pertanyent a la col·lecció de Capità-Ford; la repetició del retrat del Sant Pare Ignocenci X, comentada per Bernete en el seu llibre; la testa de donya María d'Austria, i el retrat d'un cavaller espanyol, obra magnífica plena de caràcter i on se revelen les maneres del Velazquez del període mig, abans d'alcançar les simplicitats i les fineses de guisos que's troben, per exemple, en el retrat de la Reina Mariana. Aquestes quatre peces que hem citat, junt amb una rèplica del retrat del Rei Felip IV constitueixen el centre de millor interès de l'Exposició. Sols el Greco, amb unes quantes de les seves obres, tan notable una d'elles com l'auto-retrat de la col·lecció Bernete, arribarà a igualar, dins de sa manera personal i malalta, la magnífica senzillesa del gran pintor castellà. Per arribar al Greco haurem de passar per tota una sèrie de pintures, la descripció de les quals faría interminable aquesta senzilla crònica de ressenya de l'Exposició. El Murillo hi és representat amb numeroses obres: el Pantoja amb uns retrats de Felip III i de la seva esposa la Reina Marguerida d'Austria; el Sanchez Coello, amb un bellíssim retrat de dòna, i altres del'arxiduc d'Austria; el Valdés Leal amb varies obres de tema religiós, i el Zurbaràn en la figura profondament tràgica del monjo en meditació, que aquí reproduim, pertanyent a la col·lecció del doctor Carvallo, ademés d'algunes altres que no tenen pas l'interès culminant d'aquesta.

Davant per davant d'aquesta sèrie que hem citat i en un lloc de preferencia, són exposades les obres del Greco. Dues petites teles representant el tema per ell repetit de l'Expulsió dels Mercaders del Temple, representen la primera època quan encara són vives en ell les tradicions de la pintura veneciana, però dins de les quals s'endevina ja una força personal que, enlletgint lo que recorden de les obres del Ticià, prometen els fruits asprament substanciosos que donarà el geni particularíssim de Domenico Theotosapuli. Sens dubte l'autoretrat de la Col·lecció Bernete, el de la seva filla, la tela del Crist amb la Creu al coll i el Sant Francesc en èxtasi que reproduim, són els millors. Aquí el pintor de Toledo revela tota la seva exaltació, tota la seva lírica simplicitat, i a l'ombra de la seva gloria, reviu l'Espanya mística i exaltada de les darreríes del segle XVI. Després d'ell sols Goya, a les darreríes del segle XVIII, presentarà de nou l'espectacle del geni revelador del veritable sentit de lo que'l volta. Amb Goya acaba l'Exposició. Ni l'abundor de Murillos, ni els anomenats Riberas, ni el retrat de la Reina Mariana de Carreño de Miranda, ni les teles de Coello, ni tot lo millor de lo molt que hi hà a les parets dels corredors i de les sales que condueixen a la sala on se troba el Goya ,són prou—amb tot i els seus valors que no cal pas fer constar—per aturar-nos, davant l'atracció irresistible de les pintures del gran aragonès pintor de l'Espanya del seu temps.

La testa de dòna que publiquem, maravella de gris i de simplicitat pictòrica, farà comprensible al lector aquest interès que atrau al visitant vers les obres del pintor de la decadencia espanyola. Damunt del quadre esmentat, un bust de dòna, perdut sota els plecs d'una folgada mantellina ,mostra amb acurada intenció la femenina rumbositat de la «maja». Qualques bocets, un retrat de gran tamany de la duquesa d'Alba, altre del poeta Melendez Valdés, i altre de l'alcalde de Corte, completen lo més interessant del plafó destinat a la obra de Goya, que clou com un crit de gloria la Exposició aquí lleugerament ressenyada.

***

La simple admiració de tots aquests tresors d'Espanya en un país estranger, entristeix. L'esforç de la benemèrita «Sociedad de Amigos del Arte de Madrid», amb les seves exposicions anyals, encara no ha lograt mai reunir un conjunt d'obres com aquest. Cert que el propòsit sería và, perque allí on hi hà un Museu del Prado no hi calen exposicions com la present, però, cert també que si les col·leccions particulars espanyoles haguessin de reunir-lo, no hi arribarien pas, per que cal confessar que molt i molt hi hà a l'estranger de lo millor de l'art de Espanya.

No confiem mai en tenir Velázquez, ni Goyas, ni Grecos en el nostre Museu barceloní, ni creiem que aquest hagi de ser l'objecte del Museu de Barcelona; cap interès local pot moure'ns a la queixa de l'abandon absolut, del desamor en que són tingudes per part dels poders públics les obres d'art. A l'ombra d'aquesta dessidia, pul·lula tota una bandada de marxants amb escuts nobiliaris, esborrats alguns d'ells, al volt de l'amor dels anglesos per les obres d'art dels mestres d'Espanya. No sería rara la troballa en les dispeses de Londres de gent vinguda dels recons d'Espanya a vendre quadres. Som en un temps en que el progrés se manifesta, en aquest pòbre país castellà en el fet de que ja bre país castellà, que descobreix en les sales del palau abandonat el quadre bó i se l'emporta, sinó que ja el posseidor, d'innocent, ha devingut mercader aixerit i va a vendre'l en la propia terra dels turistes.

Hereus de casa bona tornada a menys, comissionistes de tot lo que's presenti, vénen aquí a vendre els restes del patrimoni artístic-pictòric de la Espanya. He conegut hereu d'aquests, que en la cambra de la pensió guardava meravelles per a oferir al mercat... Sota la boira de Londres el bon meridional me deia en bon castellà: «En este país no se puede vivir. En cuanto coloque estos cuadruchos, me largo.»

Joaquim FOLCH I TORRES.

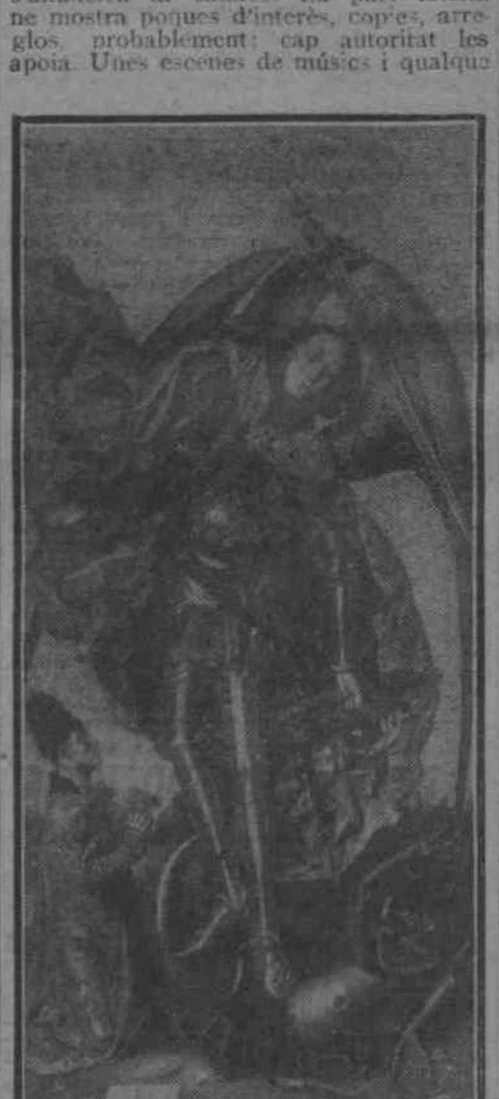

Bartomeu Bermejo. - Sant Miquel

Retaule fet a Barcelona, 1490

Pertany a Lady Wernher. — Exposició dels antics mestres espanyols a Londres

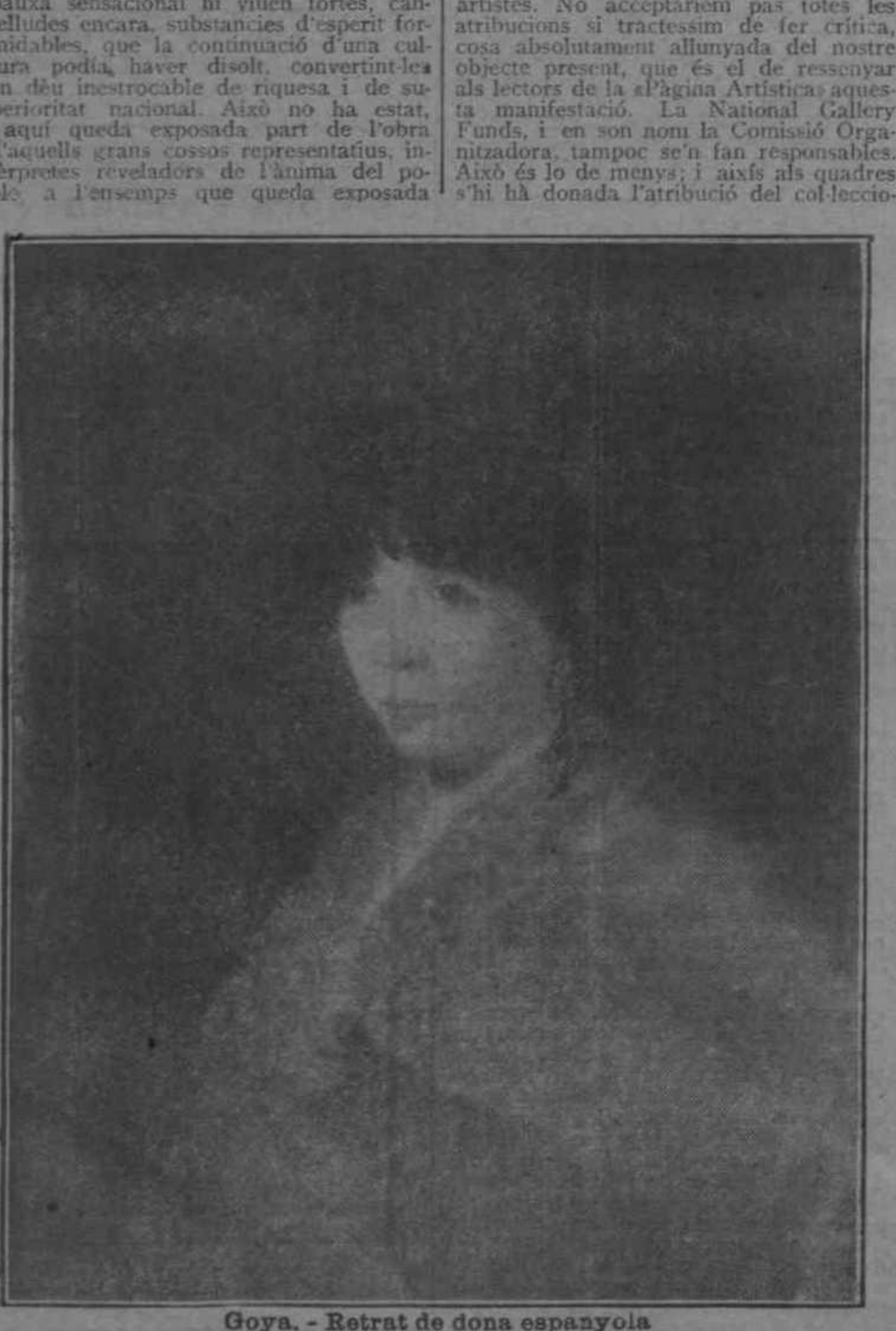

Goya. - Retrat de dona espanyola

Col·lecció Sir Hugh Lane. - Exposició dels antics mestres espanyols a Londres

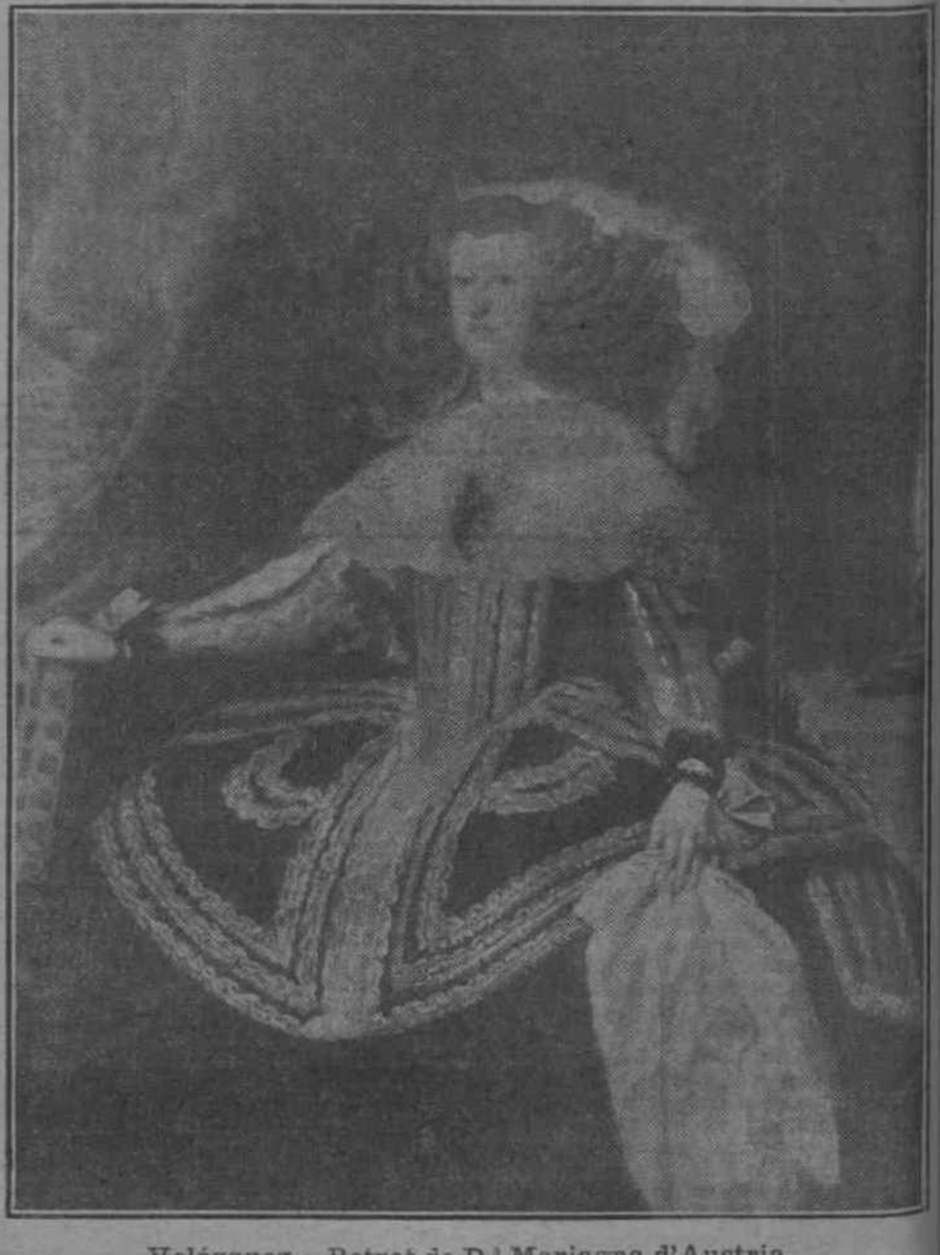

Velázquez. - Retrat de D.ª Mariagna d'Austria

Pertany al capità Ford. — Exposició d'antics mestres espanyols a Londres

Exposició de creus parroquials

Digne coronament del I Congrés de Art Religiós a Catalunya ha sigut la Exposició de creus oberta encara a les sales de l'ala de migdia del Palau de Belles Arts. Mercès a l'interès que per a la manifestació artística en les Festes Constantinianes ha près el nostre il·lustríssim prelat, aquesta Exposició ha pogut eixir en mig de les dificultats que la seva organisació suposava. Tots els senyors bisbes de Catalunya, als qui des de aquestes columnes ens complavem en donar-los les més grans mercès, varen acullir l'idea amb carinyo, i Barcelona ha pogut veure reunits en el seu Palau de Belles Arts els més bells exemplars de les creus parroquials i Vera-creus que hi hà encara salvades de l'ambició a Catalunya.

En set sales consecutives, parcament decorades, són exposades una munió de creus que són gloria d'un art, que són honor de les nostres arts migevals i dels primers segles del Renaixement. Des de la famosa de Vilabertràn, la reina de les creus, fins a la més modesta, en totes la guspira de la inspiració és el seu mèrit millor. El fuster, l'orfebre, l'esmaltador, l'argenter, el gravador, el pintor, tots els oficis, cada ún amb els seus medis, contribuiren a que els catalans del segle XX trobessim una tan preciosa herencia de l'art llur, i tots amb llur material, ric o pobre, humil o preciós, feren joies, en les que el valor és més en lo que hi posà l'artista de sí mateix, que en lo que li donaren les mines i les pedreres, els laboratoris i els boscos.

Per això és tan rica la creu de Vilabertràn, per això la creu de Granollers no ofega la del comte de Güell, ni les humils estofades o policromades ocupen en la gerarquía de l'art lloc inferior a les superbes catedralicies. El nostre anhel sería que la gent dels oficis qui més intervenen per a l'amoblament i la decoració del culte religiós treguessin d'aquesta Exposició tansols aquestes ensenyances. Bé estàn els materials preciosos a la Casa del Senyor; si no són allí ¿on seràn? Però no és això sols lo que cal per a la magestat i l'esplendidesa del culte, és quelcom que avalora aquells materials i quelcom que ennobleix els bastos i eleva els humils, és el cor de l'artista posat en l'obra, és el pensament de l'home d'ofici que deturi les seves mans en el punt just d'on no deuen passar. I els senyors rectors, i els directors de comunitats religioses, i els germans majors de confraríes i germandats i els presidents de corporacions gremials qui conserven encara llurs famoses capelles dedicades al Sant Patró, voldriem que vegessin com no són els ors i les plates, més o menys falsificades, com no són els cristalls imitant les pedres precioses, com no són els recargolaments i les fulletes collades amb cargols, lo honorable, lo ric, lo bell, lo veritablement devot en llurs altars i capelles, sinó que hi hà quelcom de més valor que l'artifex no fà avui, car no té mercat, perque no l'hi demanen ni el volen. Vodriem que davanlt de les creus de la Exposició aprenguessin que qui té quatre com qui té vint pot honorar igualment sa devoció, esmersant cadascú lo que hi pugui, però sense que'l pobre pretengui estrefer el ric, sinó oferint la seva pobresa amb humilitat, amb aquella santa alegría que dona la conformitat en els llurs possibles. Plauría'ns que d'aquesta Exposició ne sortis la mida de les forces de cadascú en l'ornament i en l'amoblament dels nostres temples, i que amb aquesta mida se dirigissin les comandes als artífexs.

No'ns cab el dubte de que aquesta Exposició senyalaría una fita gloriosa en les nostres arts religioses, si uns i altres ne treguessin aquestes ensenyances; estem segurs de que la necessitat crearía aquesta vegada també l'orgue, i quan les belles coses humils i les riques coses modestes trobessin mercat, elles fruitarien en els obradors de Catalunya. Admirem-les les sum tuoses creus de Vilabertràn, de la Ca tedral de Lleida ,de Riells, de Gra llers, de la nostra Seu, però ad rem també aquelles modestes de estofades o policromades; si són riq les unes i són modestes les altr és per quelcom de transitori en no altres; però si totes són belles, és q hi hà en elles, gosaríem a dir, lo nostre permanent.

Visions d'Empuries

Conferencia den Puig i Cadafalch

Un dels actes organitzats pel Com del Congrés de Geografía que's ce bra a la nostra ciutat, va ser encarreg al senyor Puig i Cadafalch una con rencia sobre les excavacions empori nes que tant interessen, no ja sols a homes de ciencia com a començame de les tasques exploradores, sinó a l'e perit popular que prèn avui dia pa activa, excitat poderosament per l'è d'aquells treballs.

La vasta i profonda erudició de l'em nent arquitecte català feu que la gra munió de congressistes que s'aplegar a la sala d'actes del Foment del Tr ball Nacional fruissin d'una interessa tíssima descripció, d'una veritable se de visions de la vella i poderosa Em puries, que després d'alguns segles d jaure soterrada i oblidada dels hom renaix avui a l'impuls de l'activitat de l'esperit d'iniciativa dels nostres h mes, revelant-nos la vida, les costum els gustos de les generacions que a visqueren uns quants centenars d'an abans de Jesucrist.

En Puig i Cadafalc, amb sa para

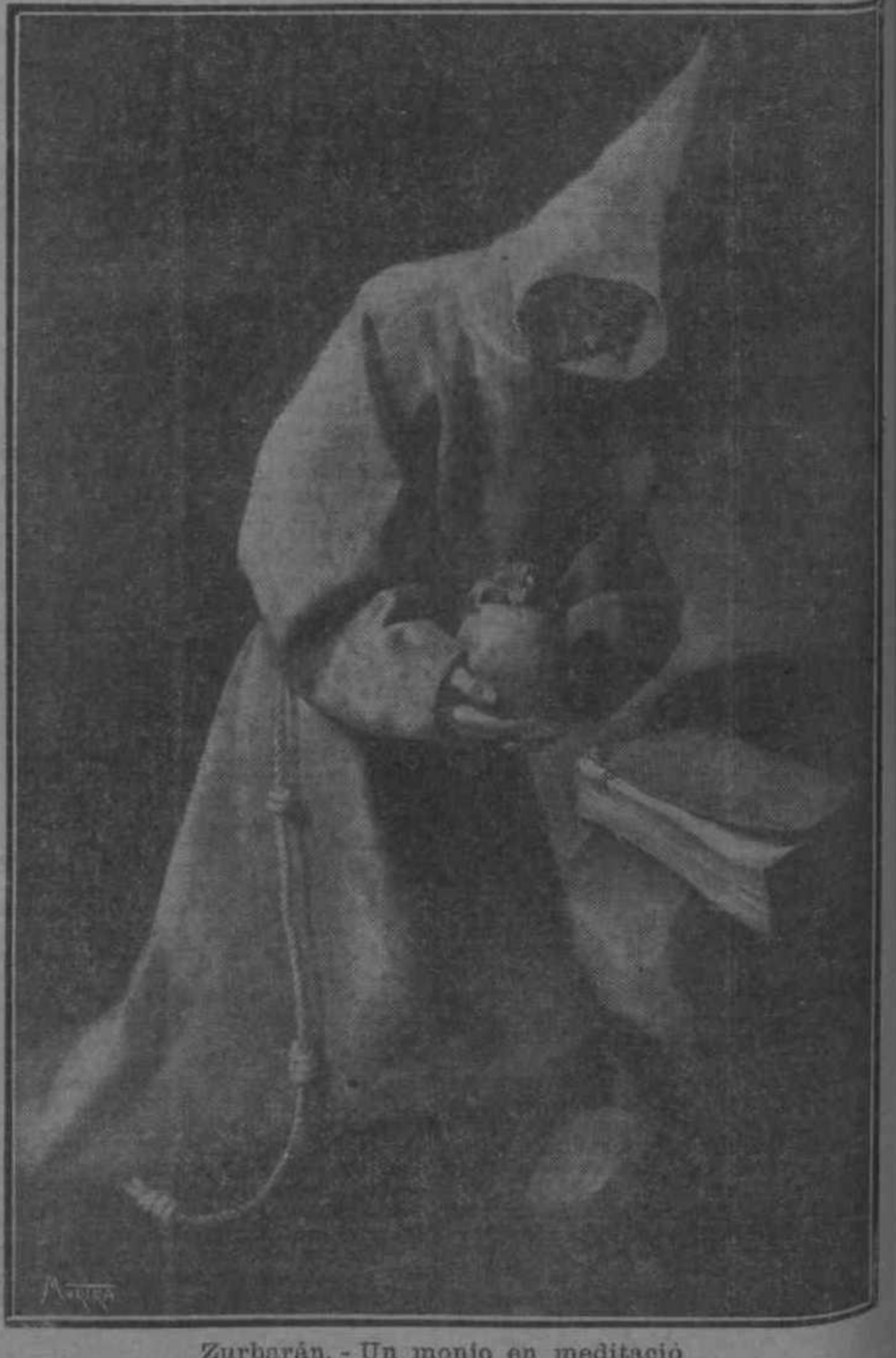

Zurbarán. - Un monjo en meditació

(Perteneix al Dr. Carvallo. Exposició dels antics mestres espanyols de Londres)

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

G:HOMAR
MUEBLES
LAMPARAS
MOSAICOS
DECORACION
CANUDA:4: BARCELONA
TALLERES : Carrer Sarrià, 88

COMPRA
I
VENDA
DE
ANTIGUITATS

GRANS TALLERS DE FOTOGRABAT
C. Murtra
Hospital, 49, principal. - Barcelona

RENART & C.IA
Gran assortit en objectes d'art,
fabricació de la casa, propis
per a regals
Reproduccions, clàssic i modern
Retrats, obres d'art dels grans mestres
Exposició de reproduccions
fotogràfiques al carbó
Grabats, Marcs i motllures d'art
271, Diputació, 271
(entre Claris i Passeig de Gracia)

En la Llibrería Nacional
i Extrangera
72, Rambla de Catalunya, 72
(cantonada Valencia)
Novetats en
llibres d'Art
i reproduccions
gràfiques

VILARÓ
Y FILL
PINTORS
DECORADORS
BARCELONA
Teléfon nº 1969
carrer de las Corts ·604·

Institut Cristiá d'Arts Decoratives
S. CALSINA - Casa fundadà l'any 1872
M. DOMINGO PERIS, ESCULPTOR
Tallers d'esculptura religiosa
EXPOSICIO I TALLERS
62, Passeig de Gracia, 62
PINTURA - DECORAT
- Reproduccions Artistiques

MOSAICHS E. F. ESCOFET & C
Ronda Sant Pere 8

fàcil i sugestiva per lo posseit que està de la materia que tractava, evocà èpoques remotíssimes, èpoques en que encara no havía arribat al país nostre el raig de la civilització grega, ens parlà dels grecs, d'aquell poble essencialment colonitzador, ens explicà pintorescament els seus sistemes de colonització i les seves organitzacions que teníen uns graus de perfecció que avui no's veuen.

A mida que avençava la descripció veia l'auditori com els naturals de Focea, gent de mar atrevida, s'embarcava i començava a rodar pel Mediterrani i a visitar illes i terres desconegudes, i com anant de l'un cantó a l'altre arribaren fins a Marsella.

Establerts allí i no perdent el gust de les aventures marítimes i d'exploració, baixaren cap al Sur i entraren al Golf de Roses i s'establiren a l'illot de Paleàpolis (Sant Martí d'Empuries) i després trobant-s'hi estrets, se'n anaren a terra ferma (Neàpolis o ciutat grega), podent l'auditori seguir pas a pas als aventurers, per medi de dos grans plànols allí exposats.

I, poderós aussiliar de l'interessantíssima descripció del conferenciant, l'objectiu de l'aparell de projeccions fa desfilar per la pantalla blanca l'illot de Paleàpolis, avui unit amb la terra ferma, i podem veure un seguit d'objectes trobats en les excavacions, muts i eloqüents testimonis de civilitzacions velles, gerros grecs del segle V (A. J.), gerros del segle IV, elegantíssimament decorats, gerros de fabricació indígena fets a imitació dels que'ls naturals veien portar als comerciants grecs.

I entrem a la ciutat grega atravessant unes muralles—avui tretes a la llum del dia—de grosses pedres, per una porta on s'hi veuen encara les senyals del refrec dels botons de rodes dels carros, per un carrer on encara s'hi han trobat les roderes deixades per les antiquíssimes rodes. I veiem llargs carrers rectes, obeint a un plànol quadriculat com el de les ciutats americanes modernes, i vestigis de grans edificis, de víes porticades, d'ares on encara s'hi veu la senyal del foc dels sacrificis, del gran temple de Serapis, de l'espaiós Forum, de temples on el culte s'hi celebrava a l'aire lliure.

El conferenciant descriu pas a pas l'evolució d'aquella ciutat i d'aquelles generacions, que's perfeccionen, que s'assimilen idees i cultes vinguts del fons de l'Assia i de les misterioses encontrades africanes, evolució que les troballes dels excavadors van marcant data per data, quasi bé dia per dia.

Els grecs entren, després de son gloriós esplendor, en un període de decadencia, i s'aixeca un altre poble, jove, fort, aventurer i dominador: el poble romà.

I els romans vénen a Iberia i desembarquen a Empuries, on s'estableixen amb tot el luxe i amb tota la magnificiencia propies de Roma, i al costat de la ciutat grega s'aixeca la ciutat romana.

I la ciutat grega es va decandint, i a l'últim les excavacions demostren que sobre aquells superbs edificis, sobre aquelles poderoses construccions, s'hi ha construit un cementiri cristià, senyal evident de que aquell lloc estava ja despoblat, perque sols en despoblat permetía la llei construir cementiris.....

Aquí acabà el conferenciant la seva disertació d'una hora i mitja que a tothom semblà excessivament curta. I al terminar, un llarg aplaudiment demostrà al senyor Puig i Cadafalch l'interès que l'auditori havía près per la seva magistral conferencia.

Del viatge den Joaquim Folch

El viatge que està realitzant per Europa el director d'aquesta PAGINA ARTÍSTICA serà ben segur de molt bons resultats per a la nostra terra, ja que el temps és esmerçat per ell en amples i pregons estudis de caràcter artístic i especialment de les institucions d'ensenyança de l'art.

Com saben els lectors d'aquesta PAGINA, l'absencia den Joaquim Folch no'l priva pas de dirigir-la. L'activitat meravellosa del nostre amic li permet, al mateix temps que cumplir amb la comanda oficial que porta, escriure per a la PAGINA saborosos articles. I, de passada, els seus amics rebem exquisides lletres en les quals, naturalment, se'ns revela plè dels estudis que fa. D'una d'elles ne treiem els següents paragrafs, datats a Londres, que segurament seràn llegits amb gust pels familiar sdel nostre diari i especialment pels que's preocupen d'una manera directa de les coses afectes a l'ensenyança artística:

«He tingut ocasió de parlar amb mister Spencer, director del Col·legi Reial d'Art de Londres; subsecretari del Consell de Instrucció pública d'Anglaterra. Li vaig explicar tots els nostres projectes i l'encàrrec que tenía d'apendre de les Escoles angleses. Molt amable, l'home m'acompanyà per tot i allí vaig veure lo que són classes plenes de vida, amb la gent treballant com en un taller, amb el mestre per a resoldre dificultats tècniques, judicar lo que's va fent i exposant conceptes.

»Al davant de l'escola de pintura mural hi hà el decorador Monia, conegut a Barcelona per haver enviat a la exposició del 1907. L'Escola o el Col·legi conté: Decoració en general o projectes per a Arts industrials, Pintura Mural, Escultura arquitectònica i Arquitectura. Tots decoradors, industrials, pintors de mur i escultors, han de seguir una serie de cursos a l'Escola d'Arquitectura. L'Historia, l'Estètica; els rudiments de la construcció, els aprenen tots junts, com el dibuix arquitectònic, de manera que un vidrier coneix un edifici i els seus problemes de llum, un escultor coneix una resistencia i l'arc que decora o les antes que esculpeix, i un pintor les superficies que ha de decorar, i els problemes de l'adaptació del decorat o l'arquitectura. Alhora els arquitectes han de cursar en l'Escola de Pintura i d'Escultura, i els projectistes d'arts industrials reben una ensenyança de tots els oficis en uns petits tallers a propòsit, de manera que tal projecte l'executen i aprenen a conèixer el valor de les tècniques en les formes i surten coses delicioses. Les aules-tallers les mana un home de l'ofici, lampista, argenter, esmaltador, ceramista, vidrier, i els arquitectes han de passar també per tots els tallers que'ls són propis, com el de vidriería, lampistería, fustería, etc.

Veusaquí aquella confraternitat d'oficis i d'arquitectes de que jo li parlava una i tantes vegades. Al trobar-la feta me va fer un salt el cor com si hagués tret la rifa. Molt content de la descoberta i de les coneixences, després d'ocupar tot un dia en la visita i les converses sobre l'organització de les petites escoles de districte, que són escoles municipals preparatories, vaig anarmen, no oblidant-me de preguntar si hi havía escoles especials, com per exemple, de ceramistes, tot per ells, o de teixidors i aleshores me digueren que aquestes les havíen establert en les capitals de les provincies conreuadores de l'especialitat, com la de teixits a Manchester, etc.»

Com ha interessat an en Folch la visió de l'Escola londinenca, ha d'interessar segurament als lectors d'aquesta PAGINA i és per això que hem extret d'una carta particular els paragrafs transcrits. Després dels quals explica en Folch com a Brusel·les fou rebut per homes eminents en tots els rams de l'art i com d'ells escoltà elogis al nostre gran arquitecte Puig i Cadafalch, l'obra del qual els era perfectament coneguda i apreciada.

No cal dir amb quina satisfacció donem aquestes noticies i com ens compensa de l'anyorança del bon amic Joaquim Folch, el saber que la seva absencia serà d'alts i positius resultats per a la cultura artística de la nostra terra.

Crònica

Dario Regoyos

Darrerament és mort aquest artista, que tan estimat fou a Barcelona, on passà llargues temporades, sent-hi molt apreciat pels seus companys d'art. El nostre «Xenius», en el cos del diari, n'ha escrita un bella glosa que no'ns sabem estar de reproduir, per veure-hi una pàgina de crítica serena, en la qual la seguretat del judici va dignament aparellada amb l'artística emoció.

Veusaquí la glosa:

NECROLOGIA.—Pobre Regoyos! No haurem estat massa crudels, amb aquest artista sinceríssim i delicat? — Ara, de saber-ne la mort, un cert remordiment ens vé, al pensar que li hauríem pogut endolcir un poc aquests últims anys de la vida.

Ell, per segona volta, ens arribava de son país. I ens arribava, la segona volta com la primera, portant la gran fervor d'un impressionisme de combat. Valerosament ell havia combatut, combatía encara. I aixís esperava de Barcelona la triomfal consagració... ¿La ciutat que vint anys endarrera l'havía entès, ara no'l coronaría?

No'l va coronar. — I nosaltres, les gents vingudes en l'interregne, a vida i a l'influencia en les coses de l'esperit, ne tinguerem la culpa, fins a cert punt. — Nosaltres, tot respectant la probitat perfecta de l'artista; tot reconeixent la mena del seu art superior a la d'un Zuloaga o d'un Romero de Torres, per exemple; tot admirantne la sensibilitat exacerbada i el lirisme de la visió, li oposàrem inflexiblement la rigor de les noves concepcions teòriques; el nostre estructuralisme, enemic de la dispersió sensual; el nostre anhel de continuar les més pures tradicions clàssiques; el nostre gust renaixent per la composició i harmonía; la defensa, en fi, de l'imperi de l'intel·ligencia dins les arts...: Aquí, l'inspiració de lo que el pintor ens portava ja havía fet el seu temps. Les «llibertats» amb que ell pensava haver ardidament vençut la Disciplina vella, topaven ara amb la Disciplina nova, mostrant elles, en la topada, la feblesa llur... I el pintor en va sofrir, i la seva alta discreció, plena de callada dignitat, degué fer el sofriment més agut.

I, té, ara se'ns mor al costat! — I la nostra pietat no pot menys de, un minut, demanar-se: Hauría estat millor aleshores callar lo que teníem, lo que tenim, per veritat? Havíem de fer rendiment d'ideals, adhuc passatger, en homenatge a la simpatía, a la noblesa, a la real valor de l'home i de l'artista? — Però, justament, aquesta simpatía, aquessta noblesa, aquesta real valor de l'home i de l'artista és lo que'l feien digne d'oir aquella veritat!

«Von unsern besten Feinden wollen wir nicht geschont sein, und auch von Denen nicht welche wir von Grund ans lieben. So lasst mich denn euch die Wahreit sagen!»

Aixís parlava Zarathustra. — XENIUS.

Exposició Torné Esquius

En Dalmau, que tan belles manifestacions d'art ens ha ofert en les seves Galeríes del carrer de la Portaferriça, proposa per al dia 20 del mes entrant l'obertura d'una Exposició d'obres den Torné Esquius, l'exquisit dibuixant català.

En Torné Esquius és a París on, amb aquell sentit poètic que és la millor gala de les seves obres, ha sorprès l'intimitat d'alguns interiors i l'opulencia d'alguns jardins.

No cal dir l'interès amb què esperem l'Exposició del nostre compatriota.

Premi merescut

A l'Exposició Internacional d'Arquitectura que's celebra actualment a Leipzig (Alemanya) li ha sigut conferit al nostre amic el popular llibrer Miquel Parera, diploma d'honor per la presentació de les obres de l'arquitecte català senyor Puig i Cadafalch i per sa revista «Materiales y Documentos de Arte Español».

Felicitem cordialment als amics senyors Parera i Puig i Cadafalch.

Exposicio de mapes antics i material d'ensenyança geogràfica

Heus-aquí el material més important instal·lat en aquesta magnífica exposició, organitzada amb motiu del Congrés de Geografía comercial:

Sala primera.—Reproduccions de Cartes i Plànols cèlebres. Les que s'exhibeixen en aquesta sala se refereixen al descobriment d'Amèrica, entre elles varies d'autors espanyols, tals com els portulans del segle XIV al XVI i Mapes curiosos deguts als Cartògrafs espanyols Gutiérrez i Joan de la Cosa.

Sala segona.—Reproduccions de cartes catalanes dels segles XIV i XV, donades a la Societat Geogràfica de Barcelona pel príncep Tomàs Corsoni.

El marquès de Barbarà exhibeix la cèlebre Carta de Bartomeu Olives, del sigle XVI.

L'Institut d'Estudis Catalans exhibeix un portulà den Francisco Oliva, del segle XVII, i una Carta de la Illa de Cuba del cartògraf català Vendrell, també del segle XVII. Ademés exhibeix dit Institut dues fulles d'un portulà del segle XV i una reproducció fotogràfica d'una carta catalana del segle XVI, existent en el Museu de Nàpols.

L'Arxiu de l'Estat Italià de Florencia exhibeix una interessant col·lecció de reproduccions de cartes dels segles XIV i XV, els originals de les quals existeixen en dit Arxiu.

Com a nota curiosa la S. G. exhibeix una reproducció fotogràfica d'un Mapa-Mundi del segle XI, procedent del Monastir de Ripoll i la reproducció d'una carta catalana del segle XIV, que generalment se té per italiana.

Don Joaquim García de Bellido exhibeix una hermosa reproducció de la cèlebre carta den Vallseca, l'original de la qual se va prometre enviar a l'exposició, no havent arribat fins a la data.

L'Ateneu Barcelonés exhibeix la catalana de 1385 i una reproducció del mapa de Dulcet de l'any 1339.

L'Institut Provincial de Nàutica exposa una carta en pergamí de les Antilles (sigle XIII), dibuixada pel cèlebre cartògraf català, primer director de dita escola don Sinibaldo de Mas; un atlas de reproduccions de cartes espanyoles dels sigles XIV i XV, existentes en el Museu Britànic i varies obres curioses de descubriments geogràfics i de navegació.

Completen dita instal·lació dits aparells d'ensenyança geogràfica.

SALA TERCERA. — La Direcció General de Navegació i Pesca Marítima exhibeix tres magnífics atles, dibuixats i aquarelats a mà, tots del sigle XVIII amb cartes de navegar modernes.

El Dipòsit de la Guerra exhibeix una notable col·lecció de treballs topogràfics que l'il·lustrat Cos d'Estat Major ha efectuat en nostra zona d'influencia al Marroc.

Els PP. Jesuites exposen una notable col·lecció de mapes i llibres referents a treballs geogràfics realitzats pels missioners de dita ordre a Amèrica, Oceanía i Extrem Orient; alguns són veritables joies en la materia.

Els PP. Caputxins de Pompeia exposen varis atlas antics, tals com els de Ortelius, Ptolomeo i altres.

Don Ernest Moliné i Brases exhibeix uns magnífics mapes de Catalunya del sigle XVIII, i entre ells un que ofereix la curiosa particularitat de tenir invertits els punts cardinals.

Don Simeó Muguerza, exhibeix un Portulà italià i mapes del sigle XVIII referents a Europa i Amèrica. Aquesta col·lecció està exposada entre les tres sales de que consta la Exposició.

Finalment en el vestíbul s'ha instalat la Exposició de treballs topogràfics realitzats en el territori de Melilla per la brigada del Cos d'Enginyers Militars.

El Saló del Gravat en color

El desè saló anyal del gravat en colors acaba d'obrir les seves portes, a París.

Lo que ofereix és, com de costum, mesclat, i contribueix a l'indecisió dels artistes en presencia d'una mena de gravat sense tradicions ni lleis, encara.

Sembla que vagi a satisfer a un públic mancat de gust artístic i poc iniciat en qüestions d'art i que va, tot dret, en el gravat de colors, a les produccions més flaques i que més s'apropen a lo que ha sigut fins ara el seu ideal: el cromo.

Apart d'un petit nombre d'excepcions, l'aficionat als gravats en colors no té rès de semblant amb l'aficionat als quadres, en el qual sol ser molt viu l'instint d'art, i la cultura bastant estesa.

El gravat en colors li plau, perque té un preu menys elevat que'ls quadres, i li basta per a decorar el seu saló amb quatre o cinc quadres de cinc a sis cents francs.

Més tard, quan estigui format el seu gust, deixarà el gravat per la pintura.

En el gravat en colors hi hà dos procediments veritablement justificats. En el primer, l'artista executa la planxa, exactament com ho faría en el gravat en negre, mes sense sobrecarregarlo de detalls inútils. El segón procediment consisteix en gravar apenes la planxa, donant aixís una importancia secundaria al dibuix, que, una volta revestides de color, a penes si es distingeixen de l'aquarel·la, l'efecte de la qual persegueixen.

En el Saló inaugurat s'hi veuen mostres d'ambdós procediments, de Lluis Daupluir, Mennier, Robbe, Simón, Ulman, Van der Loo, Charlet, Le Riche, Vignol, Gatier, Gautier, Hopkins, Hyde, etc., etc.

L'Ateneu Obrer del tercer districte

El pròxim dilluns, dia 17, s'inauguraràn les classes de dibuix i pintura a l'Academia de l'Ateneu Obrer del tercer Districte.

En el saló d'actes d'aquesta entitat hi haurà exposats tots els treballs dels deixeples del curs passat.

L'ensenyança de dibuix i pintura per ambdós sexes, és gratuita, i les hores de classe seràn de set a nou del vespre, tots els dilluns, dimecres i divendres de cada setmana, no festius.

Les lliçons seràn a càrrec del professor don Francesc Lleyxà, aussiliat per don Joan Pou i don Eduard Lleyxà.

Periòdicament, se donaràn conferencies d'historia d'art, i pràctiques de dibuix aplicat a les Arts Industrials. Queda oberta la matrícula tots els dies, de set a deu de la vetlla, en el local social, Caçador, 4, principal (Plaça de Sant Just.

Concurs del moble

El concurs del Moble i Decoració d'Interiors, que organitza el Col·legi de Artífices en Ebenistería, i que deurà celebrar-se en la vinenta Primavera, a jutjar pel nombre i mèrit dels concursants inscrits, constituirà una important manifestació artística, que indubtablement senyalarà orientacions per al renaixement de nostre art, en lo que's refereix a l'embelliment de l'habitació.

Per a detalls, carrer del Duc de la Victoria, 12, principal.

Art i Nacionalisme

Conferencia donada a la Joventut Nacionalista

(Acabament)

L'Art romànic, doncs, se caracteritza a Catalunya per deformació, i amb aquesta deformació tenim revelat un segón grau d'aquella evolució social que ha creat ja unes formes materials que imposen la seva lògica, que pesen com a forces cegues damunt la fòrmula filla d'una civilització, però que no té prou força per a dominar-les i evitar aqueixa deformació, com succeiría amb l'art gòtic, que esssent menys català que el romànic, menys avingut encara que aquest a les nostres tradicions constructives, s'adaptarà en certa manera a la nostra societat, perque aquesta disfrutarà d'una força de cultura suficient per a fer callar les forces instintives, per a aguantar-les sota el jou de tots els valors adquirits per la civilització catalana del segle XIV, que sent arribat el moment de la seva expansió, i viu la vida plena del moment, aspirant els aires de totes les grans corrents universals, que s'adapta i converteix en energía propia, com de les filigranes del gòtic del nort, en treu la sobrietat i la robustesa, la llatinitat clara del gòtic de Santa María del Mar, o del de la Seu de Mallorca, tan saviament estudiada per l'eminent arquitecte senyor Rubió.

Veusaquí, doncs els tres graus de la evolució de la societat en relació a les fòrmules de la seva arquitectura:

I. Civilització romana, invasió.
II. Escola romànica de Lombardía. —Deformació.
III. Gòtic francès.—Adaptació.

L'invasió correspòn a un estat primari.

La deformació, a l'existencia d'unes fòrmules naturals (d'orígen romà en el nostre cas), que traspúen sobre la fòrmula importada i la deformen.

L'adaptació, al seu estat de civilització que domina les forces naturals cegues, i les canalitza a la llei de la fòrmula daurada.

El darrer grau d'aquesta escala, no l'ha pujat encara Catalunya. El darrer grau d'aquesta escala és l'afirmació: la afirmació dels propis elements vius, fills de la terra, creients en les tradicions populars, relacionats amb tots els fets i elements naturals que tenen relació amb les formes d'art, que una cultura els treu de la seva esfera humil i els eleva a obra d'art.

Veusaquí, en aquest darrer fet, acomplert amb tota sa puresa el fet artístic. La cultura, davant d'uns elements disposats segons raó, acusant-ne la raó, l'arquitecte fent dir la llei a les pedres disposades segons llei. L'home ordenant les materies, com hem dit al començar, —i acusant-ne la seva ordenació.

***

Mes, en el moment en que la cultura catalana anava a devenir acte per a l'acompliment d'aqueixa alta funció nacional, esdevingué la seva decadencia, i destruida aquella força de l'unitat espiritual, per causes en les que no ens pertoca estendre'ns, anavem a sofrir una invasió nova, que la nostra inconsistencia social feia possible, anavem a devenir provincia, i les espurnes de l'Art d'Italia passades per Castella, arribaríen a Catalunya sense que ella prengués cap part en les formes que s'anaven desenrotllant en aquell instant dins de la vida europea.

El Renaixement a Catalunya no penetra més enllà de lo que pogué penetrar en la gent del nostre país l'exornació de l'arquitectura romana. Com ella era un art important, i morta la riquesa i amb ella tota iniciativa, els artistes constructors del temps seguíen fent gòtic, amb decoració del Renaixement. La historia viva d'això és el Palau de la Generalitat. Allí es veu com el renaixement no penetra en poc ni en molt el sentit constructiu de la nostra gent. Sota qualque mostra de palauet senyorial, amb portal a la castellana, surt el pati amb arcades ogivals, i amb les solucions constructives del gòtic. La vida senyorial catalana, sense sumptuositat, fa allargar les seves velles construccions tant com pot, i fins al segle XVIII i principis del XIX, no podrem oferir altra cosa que aquesta fòrmula gòtica decorada amb elements de la renaixença, a la que substitueix un barroc barceloní plè de sobrietat i sentit de proporció, on se descubreixen més i més les facultats de la raça, a mida que va formant-se l'era progressiva que ens ha dut a la creixensa actual, l'era comercial que la Junta de Comerç nodrí amb una cultura abundosa.

Però aquesta mateixa cultura, imposada damunt d'una ànima debilitada, devé un mal per ella. Les idees universalistes del moment, el formulisme neo-classicista de l'Imperi, tendeixen a colorir amb elegancies universals, amb fredors correctes la nostra fisonomía. Mes, ben aviat contra d'ella s'alça el romanticisme que és el retorn de les nacions al seu principi, que aixeca la pols dels arxius, i estima les ruines, se revolta contra els cànons de l'Escola i proclama la lliure creació. Un munt d'arquitectes treballen sobre la renaixença gòtica, l'obra de la reconstrucció dels monuments comença a l'Escola arquitecto-arqueològica den Martorell, segueix la escola més lliure den Doménech amb en Gallissà i en Puig i Cadafalch per deixeples. Els principis estructurals retornen, i neix un art meridional entre gòtic i moresc, on les ceràmiques el color juga un paper important. Som ja en plena era política, en plena conciencia nacional, però també davant per davant de la desnaturalització de les gents, que retardades sempre en rebre l'influencia de les aristocracies espirituals, no prenen part en aquest moviment de la reconstrucció catalana, i sols uns quants «amateurs» amen aquest retorn de Catalunya a sa tradició, sense que penetri en l'ànima col·lectiva, ni dongui fesomía a la Barcelona del 88, que està en el moment de sa creixença esplendorosa.

Es l'època en que'ls senyors parlen castellà perque fa més fi, i l'arquitectura dels joves arquitectes ve a ésser com a catalana cosa ordinaria com era la llengua. Les parets blanques de calç jugant amb els blaus de la ceràmica, l'estructuralisme refet per aquesta Escola sentant un principi crú de lògica, no enganxa en la societat educada en les ficcions neoclàssiques.

Cal fer un retret als joves arquitectes catalans d'avui dia, per no haver continuat l'obra estructuralista iniciada per en Doménech i seguida per en Puig i Cadafalch. El poc èxit que l'iniciació va tenir entre les gents, no és raò tractant-se d'artistes per a abandonar un camí i entregar-se a les burgesetes comoditats de l'art francès, femení i desligat de la nostra naturalesa i de la nostra clara tradició llatina. El cas Gaudí, el geni de la nostra arquitectura, que és una manifestació de potencia personal, és cert que se'n dugué a qualques dels més escullits joves arquitectes, que, com s'ha dit, sofriren el xarampió gaudinià, mes també és cert que molts d'aquests que a tals sublimitats inaccessibles s'aventuraven, foren els que després de la caiguda s'ajassaren a la dictadura de la menestralía pervinguda.

El nostre art potser sí que era pagès, però la nostra llengua també ho era, i den Pitarra an en Carner podreu trobar el resum de l'obra dels nostres literats digne d'exemple pels arquitectes.

Mes un altre caire de la qüestió ens porta a fixar més sobre les causes del poc èxit de la nova arquitectura catalana i és el del seu aspecte arqueològic: volem dir que les primeres obres d'art eren inspirades en els grans monuments religiosos del periode gòtic, i les coses prenien un aire de castell ombriu molt renyit amb la nostra naturalesa; un aire de melancolía romàntica, que si era agradable en la literatura del temps, no ho era escampada per les parets de la casa on devíem viure.

Per altra part, la solució dels grans monuments era de difícil aplicació a la vida domèstica, mes tots aquests inconvenients s'anaven a resoldre quan en Puig i Cadafalch, obrint el veritable camí, acudí a cercar la tradició en la casa privada, se dirigí a les mestres de l'Art Popular i aparegueren en els xalets, que en son principi podíen recordar les influencies de l'escola alemanya i austriaca, les creacions de les nostres nories, les solanes amb sos emparrats, les teulades amb ses ceràmiques verdes, i els enreixats i les barbacanes s'enobliren, i l'art retrobava definitivament el seu camí, marcat en aquest cas per un segell personal de l'artista amic del color i de l'incident arquitectònic, però fundat en principis en que per tradició i per natura tots devíen coincidir.

La vía és oberta, doncs, i el camí és l'Art Popular; en ell rau la riquesa adormida de la nostra gracia llatina, en ell se concentren els elements purs de la nostra naturalesa, en ell hi han els granets minúsculs d'on naixerà la futura gloria del nostre Art.

Per un instant solament obriu els ulls i mireu la nostra costa, amb son blau pur, amb sos interiors sobris i instintivament elegants, amb ses càndides exornacions de terra-cuita, amb sos esgrifiats d'exquisida harmonía, amb sos tocs de ceràmica simples amb sa proporcionalitat maravellosa.

Es allí, és allí que hi hàn els principis, i això és lo que val. Fins ara el nostre nom, la nostra cultura ha donat idees que'ns han remogut i ens han agitat, però no havía donat principis en els quals ens sentim units com per una obra comú.

Les idees ens han dut aquí on som, és cert, però hem hagut de passar per la «pensada», per la «genialitat», per la originalitat. Sols ara, quan sembla que l'Esperit Nacional de Catalunya entra en la seva formació definitiva, surten a la llum aquells principis de coincidencia que sense matar la força viva de les individualitats, les uneix en una raó comú, en un esperit unànim, que és el cisell misteriós de les grans perfeccions, l'arquitecte dels grans estils que creuen la terra per la seva força nacional, tot justament, que'ls dona la força de l'imperialisme.

Nosaltres, que voldriem per la Catalunya nova la gloria d'un estil on li sentissim palpitar l'ànima de la raça, on hi retrovessim el sabor de la puríssima elegancia llatina, hem furgat a través dels conceptes i de les fórmules, de la historia i de la vida social de Catalunya, cercant el Principi que manca a la nostra forta potencialitat artística.

Si l'haurem trobat o no, el camí que faràn les arts ho ha de dir, perque nosaltres no prediquem jocs de idees, sinó que cerquem realitats. Si aquestes hi són, com tenim la fè absoluta de que hi són, elles faràn el seu fet, a pesar de tot, perque sé que havent viscut a través de la historia de la patria, no podràn pas matar-ho els constructors del ciment florit de les torretes de Vallcarca.

Per la Fè que tenim en la Catalunya futura, per l'amor que tenim a la Catalunya present, hem treballat i treballem. Sigui o no arribada l'hora de la solució ideal desitjada, cal prosseguir amb més fè que mai la començada obra de l'rAt Popular, recullint els ingredients de l'art viu per a oferir-los a les noves generacions com un tresor d'iniciació.

Per aquesta obra, jo, demano l'ajuda de tots i d'aquells esperits refinats, que sentèn repugnancia per les formes barbres encara no resoltes, dels qui comprenguin el valor just de la nostra feina sobretot, i també d'aquells qui sentint una inclinació per les coses pintoresques de la pagesía, vulguin recullir els documents que han de constituir el tresor de les nostres formes.

Tot sigui en bé de Catalunya.

Joaquim FOLCH I TORRES.

Compra i venda
d'antiguitats
ANDREU MASSOT
Baixada de la Presó, 5, i Plassa Rey

ESTEVA Y CIA
ARS
AVANTS HOYOS ESTEVA Y CIA
GRAN FABRICA DE PARQUETS Y CONSTRUCCIONS ORNAMENTALS - MOBLES ALTARS - IMATGES MOTLLURAS PERA MARCHS - OBJECTES D'ART PROPIS PERA REGALOS
Despatx Exposició Passeig de Gracia 18 xamfrà Corts
Tallers c. Universitat 112
BARCELONA